

primorski

dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 600 ltr - Leto XLI. št. 86 (12.118)

Trst, četrtek, 25. aprila 1981

OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILHARJA
TRGO REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

7096 AA

60100200

Enotni proglas ob proslavah štiridesetletnice osvoboditve Slovenci in Italijani združeni v boju za boljši svet in pravičnejšo družbo

Proglas ob 40-letnici osvoboditve

Na pobudo partizanskih organizacij in združenj so slovenske in italijanske organizacije, stranke in združenja izdala enotni proglas ob štirideseti obletnici osvoboditve. Proglas je podpisalo 35 organizacij, strank in ustanov in ga v celoti objavljamo zaradi njegovega izrednega pomena. Seveda s tem še ni izčrpan seznam vseh podpisnikov in se bodo proglasu in z njim tudi organizaciji proslave prav gotovo pridružile še druge slovenske in italijanske organizacije in ustanove.

Navedene podpisnice so pobudnice osrednje enotne proslave štiridesetletnice osvoboditve, ki bo v nedeljo, 5. maja, na stadionu »I. maja«. Proslava bo imela značaj ljudskega slavlja, na njej bodo priložnostni govori, bogat kulturni spored, med katerim bo nastopil Tržaški partizanski pevski zbor, zbor skupnosti Italijanov z Reke »Fratellanza«, znani tržaški kantavtor Gino Deliso, za ples pa bo poskrbel ansambel Lojzeta Slaka.

Osrednja proslava bo torej imela izrazito ljudski značaj in se bo tudi s tem povezovala z onim pristno ljudskim in demokratičnim ozračjem, ki je bilo značilno za svetle dni izpred štiridesetih let, ko se je zmagovito zaključil protifašistični boj in je začelo sonce svobode.



40-LETNICA
OSVOBODITVE
IZPOD NACIFAŠIZMA
ZA MIR
DEMOKRACIJO
SOŽITJE MED NARODI

Ob 40-letnici osvoboditve Evrope, Italije in Trsta izpod nacifašističnega jarma stopa ponovno v ospredje potreba, da se z vso odločnostjo uveljavijo zamisel o družbi, ki naj bo zgrajena na vrednotah svobode, demokracije, pravice in enakopravnosti. Take generacije, ki so v aprilu pred štiridesetimi leti pričakovale bodočnost miru in človeške solidarnosti, kot generacije, ki se danes, četudi v težavah, vendar z velikim zaupanjem, borijo za mir v svetu, izražajo najgloblje težnje po spoštovanju človeškega dostojanstva za vsak narod, kjerkoli se nahaja v svetu.

Današnji svet še vedno ločujejo številni konflikti, nasilje, stara in nova sovraštva. Priča smo brezobzirnemu izkoriščanju naravnih dobrin in neverjetnemu tehnološkemu napredku, ki vsekakor nista omogočila rasti in uveljavitve enakosti in blagostanja za vse ljudi. Takšna podoba današnjega sveta se danes kaže tistim, ki so združeni v težkih pogojih, pred štiridesetimi leti zaupali v možnost, da se premagajo rasistični tabuji in teoretični uničevalja.

Živimo v razmerah, v katerih razviti Sever nepristano tlači nerazviti Jug in v katerih raven osnovnih življenjskih potreb kot v davni preteklosti še vedno povzroča ločevanje med ljudmi in različnimi rasami.

Vse to nam danes priključuje v spomin vrednote, zaradi katerih so se najprej posamezniki, za njimi pa velike ljudske množice zavest-

no udeležile osvobodilnega boja z namenom, da dosežejo boljše pogoje življenja za ljudi vsega sveta. To je bil boj ljudstva proti nezgodnemu in močnemu sovražniku, boj naprednega sveta proti barbarstvu. Šlo je za izbiro, ki danes, tako kot tedaj, spodbuja med mnogimi drugimi tudi čilski narod, da se bori proti diktaturi, ki muči in ubija v državi, ki je že izbrala demokracijo in mir.

Nauk vseh, ki so se bojevali proti terorju za zmago strpnosti, mora veljati tudi danes in prispevati k temu, da se v mišljenju ljudi uveljavijo izbira bratstva in sodelovanja proti vsakršni, nesprejemljivi obliki nasilja.

Posebno v deželi, kakršna je naša, je potrebno nenehno uveljavljati načela sodelovanja med obmejnimi prebivalstvom. Zlasti mlade generacije lahko predstavljajo plodna tla, na katerih naj zrastejo in se utrdijo načela o sožitju. V tem okviru je potrebna stalna zavzetost vseh demokratičnih ljudi, zato da se ohranijo in rešijo vprašanja, ki so odprta že desetletja, med katerimi je zlasti nujna rešitev zaščite slovenske manjšine v duhu ustave italijanske republike, ki je nastala iz odpornosti.

Slovenci in Italijani, ki tukaj skupaj živijo že stoletja in so bili združeni v skupnem osvobodilnem boju v duhu enakosti in medsebojnega spoštovanja, naj bodo tudi v današnjih razmerah združeni v prizadevanjih za uveljavitev boljšega sveta in pravičnejše družbe.

1. VZPI - ANPI Vsestravno združenje partizanov Italije
2. ANED Vsestravno združenje deportirancev
3. ANPPA Vsestravno združenje političnih preganjancev
4. Komunistična partija Italije
5. Socialistična stranka Italije
6. Slovenska kulturno-gospodarska zveza
7. CGIL
8. CISL
9. ACLI
10. Movimento Trieste
11. Občina Milje
12. Občina Dolina
13. Občina Repentabor
14. Občina Zgonik
15. Občina Devin-Nabrežina
16. Zveza žena Italije
17. Zveza komunistične mladine Italije
18. Zveza socialistične mladine Italije
19. Mladinski odbor SKGZ
20. Mladinska sekcija Slovenske skupnosti
21. Associazione ricreativa culturale italiana
22. Zveza slovenskih kulturnih društev
23. Združenje slovenskih športnih društev v Italiji
24. Slovensko deželno gospodarsko združenje
25. Kmečka zveza
26. Taborniki Rodu Modrega vala
27. Slovenska zamejska skavtska organizacija
28. Slovensko planinsko društvo Trst
29. Narodna in študijska knjižnica
30. Circolo di cultura istro-veneta »Istria«
31. Združenje aktivistov osvobodilnega gibanja na Tržaškem ozemlju
32. Associazione nazionale combattenti della guerra di liberazione in quadrati nei reparti regolari delle forze armate
33. Združenje Italija - ZSSR
34. CGIL - Uslužbenici javnih ustanov
35. Tovarniški svet Sadoch

Rižarna naj bo spodbuda za boj proti rojevanju novega fašizma

Mladinska štafeta v Nabrežini



Včeraj zvečer je v Nabrežino prispela mladinska štafeta »Bratstva in enotnosti«, ki je v okviru priložnostne slavnosti predala simbolično štafeto publico mladim vrstnikom iz zamejstva. Slavnostno sprejetje štafetne delegacije je bilo pred spomenikom padlim, sledili pa so pozdravni govori.

TRST — Na predvečer dneva vstaje je bila kot vsako leto v tržaški Rižarni spominska slovesnost za žrtvami tega edinega nacističnega uničevalnega taborišča v Italiji. Poleg bivših deportirancev, borcev, svojcev padlih in demokratov so se komemoracije udeležile številne civilne in vojaške oblasti, vsi okoliški župani, senatorka Gerbčeva, poslanec Coloni, generalni konzul SFRJ Mirošič in delegacija ZZB Postojne.

Slavnostna govornika sta bila predsednik pokrajinske uprave Giovanni Marchio in obsojenec na drugem tržaškem procesu Srečko Colja. Še prej je bil krajši verski obred treh veroizpovedi, katoliške, srbsko pravoslavne in judovske. Tržaški škof Belloni pa je svojo molitev podal tudi v slovenščini.

»Štirideset let po koncu vojne, ki jo je hotel in povzročil nacifašizem,

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Kmečka zveza posredovala Pertiniju spomenico o Slovencih

NA 2. STRANI

Evropski nogometni pokali Samo Juventus v finalu



Sinočnja polfinalna srečanja v evropskih nogometnih pokalih so se za italijanski ekipo končali s polovičnim uspehom, saj se je v finale (pokal prvakov) prebil le Juventus, ki je sicer izgubil z 2:0 proti francoskemu Bordeauxu, vendar je imel prednost gola več iz prve tekme. Zadnja leta je to tretji finale za Trapattonijevo moštvo. V prejšnjih dveh (proti Ajaxu in Hamburgerju) je ostal praznih rok. Morda mu bo v tretje le uspelo. V finalu se bo Juventus srečal z Liverpoolom. Izpadel pa je Inter v pokalu UEFA, ki je proti madridskemu Realu po

izredno blede tekmi zgubil s 3:0. To je sicer rezultat, do katerega je prišlo na igrišču. Možno je namreč, da ga bodo ob zeleni mizi spremenili v korist italijanske ekipe, saj je neki gledalec v 32. min. s stekleno kroglico zadel Bergomija v glavo, tako da je za nekaj minut celo zgubil zavest in so ga morali odpeljati z igrišča.

Izpadel pa je še edini jugoslovanski zastopnik, Željeznica, ki je prav tako nastopal v pokalu UEFA. Sarajevčani so odlično začeli, vsekoli napadali, povsem nadigrali goste in tudi zasluženo nadoknadili zaostanek iz prve tekme. Žal pa so si zapravili nekaj izrednih priložnosti, kar pa se ni zgodilo Videotonu,

NA 10. STRANI

Uspešen poslovni obračun Kmečke banke v Gorici

Kmečka banka v Gorici je v lanskem letu dosegla 80 milijard lir hranilnih vlog in tako kar za 25 odstotkov povečala zaupanja ji sredstva v primerjavi s prejšnjim letom. Večino čistega dobička, ki je lani presegel pol milijarde lir, so dali v rezervni sklad. V letu 1984 so uspešno poslovali kljub temu, da Gorico pesti kriza v industrijskem in trgovskem sektorju. Znano je, da imajo tako slovenski kot italijanski klienti zaupanje v Kmečko banko. Občni zbor tega kreditnega podjetja je bil včeraj zvečer v goriškem Kulturnem domu.

NA 8. STRANI

Svečanost v tržiški ladjedelnici

Bivši predsednik deželne vlade Antonio Comelli je v prisotnosti uglednih osebnosti dežele ter velikega števila delavcev počastil 40-letnico zmage nad fašizmom z govorom, ki ga je imel včeraj, pred spomenikom 503 italijanskim in slovenskim delavcem ladjedelnice, ki so padli v borbi proti nacifašizmu.

NA 8. STRANI

● Rižarna

NADALJEVANJE S 1. STRANI

se porajajo občutki, da bi se lahko ponovile okoliščine nasilja in tlacenja človeških vrednot, če ne bi bilo v nas spoznanja, da sta bili svoboda in demokracija izbojevani s krvjo in sta kot taki neuničljiva dediščina naše civilizacije. Ta uvodna misel je v bistvu zaobjela Marchiov poseg in poziv, naj bo Rižarna opomin, da se kaj takega ne ponovi več. Predsednik pokrajine pa je spregovoril tudi o vseobsegajoči informiranosti nove generacije. Pri tem je poudaril, da je treba zapolniti to praznino, saj bomo le tako preprečili, da bi se iz neznanja rojevalo novo nasilje. Spregovoril je tudi o različnih kulturah, o različnih svetovih v naši tržaški stvarnosti. V njegovem govoru je bilo marsikaj nedorečenega, misli, ki lahko zadovoljijo vse ne glede na ideološko ali nacionalno pripadnost. Slovencev Marchio ni omenil, obenem se je izognil vsakemu konkretnemu problemu, ki tare našo stvarnost.

Povsem drugačen je bil poseg Srečka Colje, ki je govoril v slovenščini, saj je odražal misli človeka, ki je strahote nacifašističnega nasilja doživel in je kot tak še bolj ogorčen nad sedanjo stvarnostjo. »Borili so se za boljšo bodočnost, za napredek in enakopravnost, borili so se za človečanske in družbene pravice. In vendar danes teh pravic ne uživamo, še zlasti mi Slovenci z grenkobo ugotavljamo, da nam republika Italija, ki o sebi trdi, da je demokratična, krati tudi tiste osnovne pravice, ki jih je sama določila v svoji ustavi.« Zato ni po njegovih besedah večerajšnja slovesnost za nas zgolj formalna, temveč obveza, da z bojem ne odnehamo.

Spomnil se je pokojnega novinarja Albina Bubniča in njegovih zaslug, da je tržaška Rižarna postala državni spomenik. Spregovoril je o skupnem boju Slovencev, Hrvatov in Italijanov in z grenkobo ugotovil, da je bil ob osvoboditvi prepričan, da bo besedo fašizem zasledil le še v zgodovinskih knjigah, kar pa se ni zgodilo. Prav tako je pozval vse demokratične stranke, sindikate, svobodoljubne ljudi in še zlasti mladino k še večji zavzetosti in budnosti, »da ohranimo to svobodo, ki smo jo izbojevali in da nam ne bo novi fašizem kratil pravic, ki smo si jih priborili in za katere so tisoči naših rojakov žrtvovali življenje«. Ob koncu pa je poudaril, naj velja še naprej geslo narodnoosvobodilne borbe »Smrt fašizmu, svoboda narodu«.

Med srečanjem delegacije Confcoltivatori z državnim poglavarjem ob 40-letnici zmage

Kmečka zveza posredovala predsedniku Pertiniju spomenico v zvezi z globalno zaščito Slovencev

RIM — Glas zamejskih Slovencev je še enkrat segel neposredno do predsednika republike. Pertini je sprejel odposlanstvo Konfederacije kmetov v Italiji (Confederazione italiana coltivatori), v kateri je kot avtonomna organizacija včlanjena tudi naša Kmečka zveza, a v delegaciji je bil njen podpredsednik Srečko Orel, ki je državnemu poglavarju izročil spomenico v zvezi s tolikanj pričakovano zakonsko ureditvijo pravic slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Snidenju z uglednim državnikom in demokratom ni botrovala strokovna problematika. Srečanje s Pertinijem je za Confcoltivatori (in za KZ) pomenilo idealni vrhunec proslavitve 40-letnice zmage nad fašizmom, ki ji je zveza kmetovalcev v bistvu tudi posvetila seminar. Obsežni uvodni del tega je bil namenjen orisu polpreteklih zgodovine in pomembni vlogi, ki jo je med osvobodilnim bojem odigral kmečki živelj. Govorniki so potrdili pravilnost izbiri, ki so jih tiste čase napravili italijanski in slovenski kmetje v duhu načel o enakopravnosti in omikanem sožitju; sad takšnih izbir je tudi sodelovanje Kmečke zveze z demokratičnimi množicami italijanskih kmetovalcev pod okriljem Confcoltivatori.

Te misli je Pertiniju pozneje iznesla šestčlanska delegacija, ki jo je vodil predsednik omenjene

zveze Avolio s podpredsednikom Bellottijem v kateri je bila tudi Ines Cervi, vdova po Agostinu, enem od sedmih bratov Cervi, ki so podlegli črnemu terorju. Podpredsednik KZ Orel — tudi sam bivši borec, tako kot vsi člani delegacije — je predsedniku republike posredoval spomenico, v kateri je med drugim zapisano: »Slovenski in italijanski kmetje s Tržaškega se zavedamo, da je za resnično demokratičen napredek v državi nujno potrebno izglasovanje pravičnega zakona o globalni zaščiti, ki naj ustreza soglasnim zahtevam Slovencev v tržaški, goriški in videmski pokrajini«. Proslaviti 40-letnico osvoboditve — je rečeno dalje — pomeni za nas le še potrditi naše obveze za uresničitev idealov demokracije, enakopravnosti, svobode in miru, za katere se je žrtvovalo toliko kmetijev in ki so v naših krajih združili ljudi različne narodnosti; ti ideali nas še danes trdno povezujejo s Confcoltivatori in kmečkimi množicami, ki jih ta zastopa, v boju za uravnovešen, omikan, demokratičen, gospodarski razvoj družbe.«

Pertini je kot bivši partizan zadržal člane delegacije kakor sebi enake mimo protokola kar tričetrt ure in z njimi v prijateljskem pomenku obujal spomine na težke dni. (dg)

De Mita sprožil novo polemiko

BARI — Idilično vzdušje, ki je zavladovalo med petimi strankami vladne večine po srečanju njihovih tajnikov ob robu »praznika prijateljstva« ni trajalo dolgo. Tajnik KD De Mita je ob zaključku praznika govoril o nekaterih političnih temah pred skorajšnjimi upravnimi volitvami. Po njegovem mnenju sedanje zavezništvo za nekatere stranke vladne koalicije ni strateškega značaja, medtem ko KD zavrača možnost drugačne koalicije od petstrankarske.

V vrstah sedanjega zavezništva, pravi De Mita, je marsikdo mnenja, da je sedanje zavezništvo le prehodnega značaja, dokler namreč čas ne bo zrel za neko alternativo. Drugi pa bi hoteli odžreti KD glasove, da bi jo lahko v zavezništvo zamenjali.

Medtem ko papeževa obsodba Godardovega filma vzbuja polemike

Janez Pavel II. naznanil imenovanje 28 kardinalov

VATIKAN — Papež Janez Pavel II. je med večerajšnjo splošno audienco naznanil, da je za 25. maj sklical konzistorij, na katerem bo imenoval 28 novih kardinalov. Od teh bo največ Italijanov, in sicer pet. Po dva bosta iz Poljske, Nemčije, Francije, ZDA in Kanade, v najvišje dostojanstvenike pa bodo povzdignjeni še: Indijec, Nigerijec, Čilenec, Nikaragovec, Španec, Filipinec, Etiopce, Ukrajinec, Avstrijec, Venezuelec, Čeh, Belgijec in Nizozemec.

Papež je pristavil, da bi si kardinalsko dostojanstvo zaslužili še številni drugi, da pa se mu ne zdi primerno prekoračiti mejo, ki jo je postavil Pavel VI. s svojo reformo rimske kurije. Z novoimenovanimi bo zdaj skupno 152 kardinalov. Od teh

je 120 starih manj kot 80 let, ki imajo na osnovi že omenjene reforme edini pravico, da volijo papeža. Majski bo že tretji konzistorij, ki ga skliče sedanji papež. Prejšnji je bil 2. februarja 1983, prvega pa je sklical 30. junija 1979. Tedaj je tudi imenoval »in pectore« kardinala, čigar istovetnost ni znana. To imenovanje je večeraj Janez Pavel II. izrecno omenil in s tem potrdil.

Medtem je v Italiji naletel na velik odmev papežev poseg v polemiko okrog filma »Je vous salue, Marie« francoskega režiserja Jeana Luca Godarda. Film prikazuje ljubezensko zgodbo košarkarice, ki spozna taksista in z njim ustanovi družino. V njej ni nič posebnega, razen imen: nastopajo Marija, Jožef in Jezus, pri čemer je očitno nanašanje

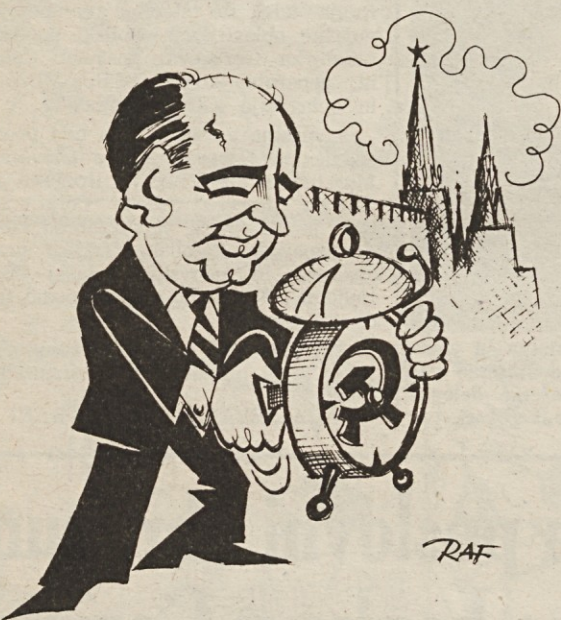
na svetopisemsko zgodbo. Film že nekaj tednov vrtijo v neki rimski kinodvorani, in je pred kakimi deseti dnevi vzbudil prvi javni protest. Pred kinodvorano so se zbrali prišasti konservativnega francoskega duhovnika »Lefevra (zaradi nasprotovanja kinoskim reformam je bil pred leti suspendiran »a divinis«) ter z molitvijo in škropljenjem blagoslovljene vode izrazil svoje ogorčenje. Njim so se v naslednjih dneh s podobnimi pobudami pridružile tudi manjše skupine katoličanov, ob tem pa se je seveda razvnela časopisna polemika. Kot rečeno, je vanjo neposredno posegel tudi sam papež: v telegramu, ki ga je v torek poslal državnemu tajniku kardinalu Casaroli rimskemu vikarju kardinalu Poletti-ju je rečeno, da se papež pridru-

žuje vernikom, ki vidijo v filmu bogokletno dejanje, ker da jim izkrivlja in blati temeljne krščanske resnice.

Tak poseg si verjetno ni nihče pričakoval, saj bi precedense morali iskati v davnih desetletjih ali celo stoletjih. Mimo tega pa je zanimiv podatek, da so film nekateri katoliški kritiki ugodno ocenili. Takšna kritika je med drugim bil aprilska DC »Il Popolo«. Verjetno je Janez Pavel II. zavzel stališče, ne da bi bil o zadevi niti dobro poučen. Ob vsem tem pa seveda ne preseneča, da je njegov poseg vzbudil dokaj ostre kritike, med temi protest predsednika italijanskih filmskih kritikov Lina Miccicheja, pa tudi številnih politikov.

Na plenumu centralnega komiteja sovjetske partije

Gorbačov obsodil togost in počasnost ter napovedal širšo preobrazbo SZ



MOSKVA — Se v Kremlju pripravljajo na širšo reorganizacijo gospodarskih struktur v deželi? To je eno od osrednjih vprašanj, ki si jih zastavljajo tukaj po zasedanju CK KP SZ, na katerem je sovjetska partija sprejela odločitev o sklicu novega kongresa in se zavzela za vrsto organizacijskih in kadrovskih sprememb.

Novi generalni sekretar sovjetske partije Mihail Gorbačov, kot je že znano, se je namreč odločno zavzel za »znanstveno - tehnično preobrazbo dežele« in napovedal energične ukrepe na področju upravne reorganizacije, ki je zaradi svoje togosti in počasnosti povzročila največ gospodarskih težav v zadnjih letih. To sicer ni samo po sebi nič novega, kajti zahteve po izpopolnitvi upravnih mehanizmov »realnega socializma« so že dolgo prisotne v sovjetski politični retoriki, toda tokrat je bilo prvič naravnost rečeno, da se je v teh zadevah v preteklih letih močno mečkalo in da je zaradi tega Sovjetska zveza veliko zamudila v svojem razvoju.

Očitno so v Kremlju dokončno spoznali, da država s sedanjo gospodarsko strukturo ne bo mogla stopiti v 21. stoletje in da je veliko boljše, da čimprej nekaj storijo, kot pa da čakajo, da se njen gospodarski in tehnološki zaostanek za razvitim kapitalističnim svetom bolj poveča. Te odločitve kajpada ni bilo lahko sprejeti, saj je avtomatsko pomenila priznanje, da v sovjetski politiki (predvsem pa resničnosti) ni bilo vse tako, kot so dolgo zatrjevali kremeljski propagandisti, in da je bilo marsikaj narobe tudi v politiki zadnjih vodstev, ki so mirno gledala, kako so se gospodarski in družbeni problemi v deželi zaostrovali, ne da bi karkoli storila.

Zato ni čudno, da so danes na največji odmev naletele besede Gorbačova o nujni kadrovske obnovi partijskih struktur in napoved, da bo najvišje vodstvo v bodoče bolj dosledno spremljalo gibanja vodilnih funkcionarjev na čelu pomembnih partijskih in državnih dolžnostih. Po njegovem je namreč skrajni čas, da se naredi konec samozadovoljstvu, neodgovornosti in lagodnosti, s katerimi so se v nekaterih sredinah lotevali problemov — skoraj prepričani, da se jim ne more nič zgoditi. Gorbačov je zaradi tega z vso ostrino zahteval, da nihče, noben voditelj, na kateremkoli položaju ne more ostati zunaj partijske kontrole in da morajo partijske organizacije zlasti v naslednjih mesecih, ko bodo volilne konference, kritično oceniti delo vseh funkcionarjev.

Kot opozarjajo nekateri, so bila v tem smislu tudi prva imenovanja, ki jih je sprejel centralni komitej, saj so večeraj v politbiro CK KP SZ napredovali razmeroma novi ljudje, kadri, ki so se povzpeli v zadnjih treh letih, potem ko je Jurij Andropov prvič javno napovedal, da čaka partijo na gospodarskem področju veliko dela. Tako Viktor Čebrikov kot Egor Ligačov in Nikolaj Rižkov so namreč v partijski vrh stopili leta 1983, ko je Andropov začel kadrovske obnove najvišjega vodstva in ko je postalo jasno, da si brez energičnih korakov ni moč niti zamišljati zasuka na gospodarskem področju.

Mnogi tukaj zaradi tega že pravijo, da se kremeljsko vodstvo ponovno vrača k politiki Andropova, ki jo je Konstantin Černenko v času svojega vladanja precej razvednil. To naj bi potrjevale tako odločne zahteve po globokih upravnih spremembah, ki jih po eni strani napoveduje novi generalni sekretar, kot tudi ostri disciplinski ukrepi, s katerimi po drugi strani grozijo v Kremlju, če v proizvodnji v prihodnje ne bo več reda. Eno in drugo se je namreč ves čas prepletalo tudi pri Andropovu, le da ima sedaj Mihail Gorbačov veliko več časa, da reorganizacijske ukrepe tudi v resnici izpelje. Toda na prve njegove konkretne ukrepe bo kljub vsemu treba najbrž počakati do jeseni, ko bodo prišle v javnost teze za novi kongres in ko se bo črno na belem pokazalo, kaj v Kremlju želijo.

DANILO SLIVNIK

FIERA DI PORDENONE

20. SEJEM RADIOAMATERJEV ELEKTRONIKE HI-FI GLASBENIH INSTRUMENTOV

CL. FO.

2. salon kino - foto - optike video

25.-28. april 1985

Urniki: 9.00 - 12.30
14.30 - 19.30

Na včerajšnji tiskovni konferenci

KPI kritično ocenila načrt za preosnovno tovarne Zanussi

TRST — Deželni komite za F-JK Komunistične partije Italije je včeraj sklical v tržaškem Časnikarskem krožku tiskovno konferenco o sedanjem položaju v tovarni Zanussi. O načrtu za preosnovno podjetja sta spregovorila deželni tajnik KPI Viezzi in poslanec Gasparotto.

V bistvu sta oba predstavnika KPI izrazila svoje kritično mnenje do načrta za preosnovno, ki ga je izdelalo vodstvo Zanussija in hkrati potrdila, da se KPI strinja s stališči, ki jih je do problema zavzelo vsedržavno vodstvo sindikata FLM. Katere pa so kritike, ki jih partija daje na račun novega načrta?

KPI in tudi FLM odobravata nove investicije, ki bodo znašale 300 milijard lir, sporna točka pa ostaja teza vodstva Zanussi, da je potrebno do leta 87 zreducirati 5.000 delovnih mest, od teh naj bi 3.000 delovnih mest zreducirali že letos. Več kot tisoč delavcev naj bi zapustilo tovarno v sami pordenonski pokrajini. Vodstvo podjetja sicer ne govori o odpustih, ampak, kot smo že pisali, zagovarja tezo o predčasni upokojitvah. V tem smislu KPI kritizira potezo s trditvijo, da za kovinarje ne obstaja možnost predčasne upokojitve.

Gasparotti in Viezzi sta sicer dejala, da KPI ne nasprotuje preureditvi tovarne in niti morebitnim redukcijam, ne more pa pristati na zahtevo po odstranitvi 5.000 delovnih mest, ne da bi vodstvo Zanussija konkretno utemeljilo, zakaj obstoja tak presežek delovnih mest. KPI nasprotuje tudi temu, da bi pričeli z redukcijami še preden se naredi katerakoli investicija.

Druga sporna točka se dotika problema, katere oddelke tovarne naj se okrepi. Prav tu KPI opozarja, da se vodstvo tovarne želi krepiti predvsem izdelavo gospodinskih strojev (hladilnikov, štedilnikov, pralnih strojev itd.), namesto da bi naperilo svoje sile v izdelavo posameznih komponent omenjenih strojev. Prav te komponente doživljajo največji napredek (vdor elektronike) in omogočajo prodor na tržišča. V tem smislu KPI povezuje odločitve tukajšnjega vodstva s švedsko multinacionalno družbo Electrolux, v okviru katere je tudi Zanussi. Interesi multinacionalne družbe verjetno ne sovpadajo z interesi tukajšnje stvarnosti, potrebno pa je preprečiti, da bi interesi Electroluxa prizadeli italijansko delavno si-

lo in drastično omejili načrte Zanussija.

Tretja pomembna točka, ki sta jo osvetlila Viezzi in Gasparotto je ta, da Zanussi ne bi smela v Italiji omejiti svoje prodajalne in servisne mreže, saj bi to ohromilo prodajo na domačem trgu.

Oba govornika sta bila v svojih posegih kritična tudi do deželne vlade F-JK. Vlado sta obtožila, da je brez diskusije sprejela načrt; in ni hotela

postaviti vprašanje na dnevni red deželnega sveta.

KPI se zavzema, da bi na Deželi o problemu razpravljali, potreba pa je, da o načrtu spregovorijo vse zainteresirane strani, to je sindikati, vodstvo Zanussija in Electroluxa ter vsedržavna vlada in Dežela F-JK. V teh okvirih naj bi prišlo do smotne rešitve, ki naj bi omogočila aktivno obratovanje brez dramatičnih krčenj delovnih mest.

Zaskrbljenost ZSO in NSKS nad usodo dvojezičnega šolstva na Koroškem

CELOVEC — Vprašanje dvojezičnega šolstva na Koroškem je še vedno v ospredju zanimanja in boja slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji, ki se z vsemi legalnimi sredstvi bori proti sramotni nacionalistični kampanji skrajno desničarskih (in tudi bolj zmernih) krogov. Ti bi radi slovenske otroke spravili v nekakšen geto, kar je seveda v nasprotju z vsemi demokratičnimi in pedagoškimi načeli. Skratka, dvojezičnosti ni treba pri pouku, saj to »kvart« šolsko podoba Koroške.

Proti takim tezam se z vso silo zoperstavlja oboje osrednji organizaciji koroških Slovencev, Zveza sloven-

skih organizacij in Narodni svet koroških Slovencev, katerih delegacija je pred kratkim tolmačila svoja stališča v koroškem deželnem zboru. Delegaciji sta načelovala Feliks Wieser in Matevž Grilc, sestanka pa se je med drugim udeležil tudi koroški deželni glavar Leopold Wagner s predstavnikoma ÖVP in FPÖ.

Ob koncu sta obe slovenski organizaciji dali v javnost skupno izjavo v kateri poudarjata, da ZSO in NSKS ne moreta sprejeti nobene omejitve po vsebini in tudi ne v teritorialnem opoziru — obstoječe ureditve dvojezičnega pouka in da iz pravnih, pedagoških, zgodovinskih in družbeno-

litičnih vzrokov popolnoma odklanjata zahteve svobodnjaške stranke, koroškega Heimatdiensta in koroškega Abwehrkämpferbunda. Slovenski osrednji organizaciji pa sta opozorili tudi na potrebo po notranji reformi obstoječega dvojezičnega šolstva: ukrepe za izboljšanje šolstva v etnično mešanem predelu Koroške je treba uvesti na podlagi ohranitve skupne vzgoje vseh otrok, zahtevajo pa začetek manjšin naklonjenega ozračja, ki bi vsem staršem omogočalo, da brez strahu prijavijo otroke k dvojezičnemu pouku.

Vse kaže, da potek srečanja vendar ni mogoče oceniti pozitivno, ZSO in NSKS menita, da vsebina sestanka in tudi izjave zastopnikov deželnozbornih strank povzročajo največjo zaskrbljenost. Kot kaže gre razvoj obveznega šolstva v etnično mešanem predelu Koroške v smer, ki hoče, da

bi postali narodnostni in jezikovni konflikti sestavni del šolskega in s tem tudi družbenega življenja.

Letalske zveze med Puljem in Evropo

PULJ — Maja meseca bodo ponovno pričeli iz puljskega letališča poleti, ki bodo preko poletja povezovali jadransko središče z Veliko Britanijo, Holandsko in Belgijo. Gre za polete, ki bodo vozili turiste, ki se bodo namenili na jugoslovansko obalo.

Prvo letalo bo šlo iz Pulja v petek, 3. maja, ob 9.25 v Manchester. Ob sobotah in ponedeljkah bodo vozila letala v London. Vsak ponedeljek bodo poleti tudi v Amsterdam in Bruselj. Letala, ki bodo vozila turiste v Jugoslavijo so last družbe JAT.

Strauss obišče F-JK

TRST — Od 29. aprila do 2. maja se bo v Trstu in deželi mudila delegacija kakih stotih predstavnikov bavarske krščanske demokracije. Gre za obisk, ki bo služil pridobivanju znanja o Furlaniji - Julijski krajini in spada v tradicionalna »potovanja« bavarskih krščanskih demokratov, ki vsako leto obiščejo kako drugo deželo. Kljub takemu neformalnemu izhodišču pa zadobiva obisk tudi politični značaj, če pomislimo, da bo v deželo prispel tudi bavarski voditelj Josef Strauss, ki se bo sestal s predsednikom deželnega odbora Adrianom Biasuttijem.

Obisk sam pa kaže tudi na zanimanje bavarske vlade do F-JK, ki naj bi bila naravna pot trgovinskega prometa za in iz te južnonemške dežele, oziroma področje velikega tranzitnega pomena.

Glede tega ni naključje, da se je sodelovanje med obema deželama v zadnjih letih zelo razmahnilo in prišlo je tudi do številnih političnih srečanj na najvišji ravni. Poleg tega obe deželi sodelujeta še v delovni skupnosti Alpe-Jadran, tako da je stičnih točk kar se da mnogo.

Ob koncu naj še povemo, da bo bavarsko delegacijo krščanskih demokratov vodil poslanec in deželni tajnik stranke Tandler.

»Kamnita hiša« v Ljubljani

LJUBLJANA — Danes bodo v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani odprli razstavo »Kamnita hiša«. Razstavo so prvič postavili v tržaški Pomorski postaji. Gre za poglobljen prikaz kraške arhitekture, ki je v Trstu zbudil izredno zanimanje. Velik odmev med občinstvom in strokovna poglobljenost, priprave za razstavo je vodil tržaški arhitekt Semerani, sta botrovala prvenemu »potovanju« razstave v Ljubljano.

Na današnjo slavnostno otvoritev bo šla v Ljubljano delegacija Tržaške pokrajine, ki jo bo vodil predsednik Marchio, v njej pa bosta tudi odbor-

nika Harej in Martini. S slovenske strani bosta med drugimi prisostvovala odprtju direktor Slovenskega etnografskega muzeja Kuhar in predsednik Zdrženja arhitektov iz Ljubljane. V popoldanskih urah bo delegacija Tržaške pokrajine sprejela predsednica Medobčinske skupnosti Ljubljana Tina Tomlje.

Naj zapišemo, da je prišlo do ljubljanske otvoritve razstave tudi po zaslugi kulturnih stikov pred pokrajinskim odborništvom za kulturo, ki ga vodi odbornik Zorko Harej in slovenskimi kulturnimi ustanovami v Sloveniji.

Z veliko večino sprejet zdravstveni načrt

TRST — Deželni svet je včeraj dopoldne z veliko večino odobril triletni deželni zdravstveni načrt. Za zakon so glasovale stranke šeststrankarske vladne koalicije in KPI, proti sta glasovali MSI in DP, vzdržali pa sta se gibanji MF in LpT.

S tem si je Dežela zagotovila svoj zdravstveni stroj in izdelala, za razliko od osrednje rimske vlade, organiziran zdravstveni načrt, ki bo letno razpolagal s tisoč milijardami. Odboritev načrta naj bi pomenila tudi novo poglavje v deželnih javnih zdravstvenih služnostih, predvsem pa gre za odmevno politično dejanje in učinkovit upravni ukrep.

FRAN MILČINSKI

Butalci

12.

Reče župan: »Ali si tako zabit, da ne ločiš števila, ali si tako trmast! Daj, stopi po občinske može, naj pridejo. Šestnajst jih je in še policaja pokliči, jih bo sedemnajst; midva sva dva, nas bo vseh skupaj devetnajst. Pa bom zgrabili vsak svojo žival, in če bo vsakemu svoja v rokah in ne bo nobeden brez ovce, jih je devetnajst, drugače jih ni.«

Tako se je zgodilo. Prišli so občinski može, šestnajst jih je bilo, in prišel je tudi policaj in jih je bilo z županom in pastirjem vseh skupaj devetnajst. Pa je dal župan znamenje: »Zdajle!« in je vsak hitel in zgrabil najbližjo ovco in so bili može zanesljivi in pošteni, nikdo ni zgrabil dveh. Pa se je pokazalo. Vsak je imel v rokah eno ovco, le policaj je ostal brez nje.

»No, ali vidiš, trma trmasta,« pravi župan pastirju, »policaj je brez ovce, osemnajst jih je!«

Pa se je zakregal pastir: »Kaj me briga policaj! Devetnajst jih je! Policaj je šema, zakaj ni zgrabil ovce prej in v pravem času, dokler jih je še kaj bilo!«

RAZBOJNIK CEFIZELJ IN OBČINSKA BLAGAJNA

Kolikršen razbojnik je bil razbojnik Cefizelj, to je presegalo sleherni dostojno mero in je bil nanj hud celo butalski policaj — kar v kraj je pogledal in mu obrnil hrbet, če je naneslo in bi ga bil moral srečati.

Razbojnik Cefizelj pa je bil zakrknjen grešnik, nič ga ni bilo sram, nego še zažvižgal je policaju in ga pozdravil, toda ga pozdravil z enim samim prstom — to ni bilo spodobno. In je slej ko prej zahajal v Butale k butalskemu peku kupovat koruzne hlebčke — nagnusno so bili dobri!

Pa se je zgodilo in je razbojniku Cefizlju pošel denar. Pek v Butalah ni takšen, da bi dajal brez denarja, in ni brez denarja dajal niti domačim razbojnikom, kamoli razbojnikom pritepencem, kakršen je bil Cefizelj.

Pa je sklenil Cefizelj in tako sotril in ga ni bilo sram ne boga ne policaja: iz koruzne slame si je zasukal odpirac — pravemu tatu vsaka reč služi za odpirac, še koruzna slama — in je ob belem dnevu in sredi Butal vlomil v občinsko pisarno. V občinski pisarni je z občinske police vzel občinsko blagajno, na občinsko mizo pa je položil potrdilo, spisano na občinski papir, da je res vzel občinsko blagajno in jo hvaležno potrjuje. Potem je šel in je bila prava sreča, da ni bilo v pisarni župana, drugače bi bil grozanski razbojnik nemara ukradel še župana in pustil v potrdilo, da ga je.

Glavni tajnik CGIL Lama ob delavskem prazniku v Splitu

BEOGRAD — Glavni tajnik sindikata CGIL Luciano Lama bo 1. maja v Splitu, kjer bo skupaj s hrvaškimi delavci proslavil delavski praznik. Ob tej priložnosti bo v Split prišlo tudi kakih 800 članov CGIL iz Ancone, ki jih bo spremljal tajnik Pierino Chiacchiarini pa anconski župan, saj je mesto pobrateno s to dalmatinsko metropolo.

Letos bo proslava v Splitu (in po vsej Jugoslaviji) še posebej svečana, saj teče tudi 40-letnica osvoboditve in zmage partizanske vojske nad nacifašisti. Delegacija iz Ancone bo tako položila venec k spomeniku padlim borcem brigade Garibaldi.

Naslednjega dne (2. maja) pa bo velik ljudski shod na temo miru, dela in razorožitve, na katerem bosta spregovorila Luciano Lama in predsednik Zveze jugoslovanskih sindikatov Dušan Bogdanov.

Italijanska skupina bo tri dni gostja Splita in se bo udeležila tudi kulturnih in drugih programov ter nenazadnje mogočne baklade, ki bo obeležila delavski praznik.

SAVI

mizarska in kovaška delavnica
aluminijasti izdelki: zasteklitve,
polkna, balkonske ograje, verande
itd.

ALU-K

ALUMINIJ, NA KATEREM NE
KONDENZIRA VLAGA

TRST — Križ 152 — Telefon 220294

PREPROGE ZA KOPALNICE

PREPROGE ZA KOPALNICE

BRISACE

BRISACE

VELIKA PRODAJA
KOPALNIH FROTIRSKIH HALJ

ZA BAZEN - SAVNO - SPORT - DOM

HALJE ZA VSAKOGAR
IN ZA VSE PRILOŽNOSTI

ITALPLAST - Trg Ospedale 7 - TRST - Tel.: 795919

PREPROGE ZA KOPALNICE

PREPROGE ZA KOPALNICE

Bila pa je občinska blagajna lončena in na las podobna šparovčku, le da je bil šparovček narejen na ključ — z železnim zaklopem in se mu je odprtina zgoraj zaklepala. Ključek od zaklopca pa je nosil policaj, na nitki je bil privezan in mu je visel okoli vratu.

Razbojnik Cefizelj pa ni vedel, kje je ta ključek, niti ga ni skrbelo, da bi ga iskal. Nego je šel naravnost k peku. Naročil je koruzen hlebček in segel v žep, da ga plača; ročno je položil občinsko blagajno na tla in rahlo stopil nanjo s škornjem, pa je zahreščala na drobne kosce in je notri bil cel tolar. Z njim je plačal peka in ni bil pek skoraj nič prestrašen, le zmotil se je malo in mu je dal iz tolarja drobiža skoraj za dva.

Pek je komaj čakal, da se je iznebil strahovitega kupca, potem je hitel nad policaja: »Razbojnik Cefizelj je ukradel občinsko blagajno! Teci v zvonik, udari plat zvona!«

Je policaj zaničljivo pomeril peka. Segel si je za vrat in je privlekel na dan ključ od občinske blagajne: »Hehej, kdo je ukradel? Kaj je ukradel? Figo je ukradel, ne občinske blagajne, he-hej! Tukaj imam ključ!«

Ključ je imel policaj, to je res, toda občinske blagajne ni bilo več, bila je strta v prah, in ni bilo več občinskega tolarja. In je bil župan na grde viže hud, rohnol je na policaja in mu ukazal, da naj pri tej priči prime razbojnika in ga neusmiljeno uklene, da bo sojen po postavah. Nič niso pomagali izgovori in

V mestu in po vaseh so se začele prireditve ob 40-letnici osvoboditve

Dijaki srednje šole Igo Gruden proslavili 40. obletnico svobode



Včeraj so v prostorih SKD Igo Gruden v Nabrežini dijaki in učno osebje istoimenske nižje srednje šole proslavili 40. obletnico osvoboditve. Celoten program so pripravili dijaki sami in bili tudi izvajalci.

Pripravili so zanimiv kulturni spored in pregled o šolanju svojih babic in dedov pred petdesetimi in več leti, ko je bilo vse, kar je bilo slovenskega predmet stalnega fašističnega preganjanja, skozi življenjsko pot Milka Legiša, enega prvih partizanov iz Cerovelj pa so predstavili razvoj in nastanek partizanskega gibanja v Nabrežini, ki je bila ena od tistih vasi, ki je največ prispevala k osvobodilni borbi. Občina je takrat štela približno 4500 prebivalcev, od katerih jih je bilo 305 v partizanih, 426 interniranih v nemških taboriščih, 193 pa je bilo aktivistov OF.

Za popestritev svečanosti so v svojo sredo povabili bivšega nabrežinskega župana Albina Škerka, aktivnega udeleženca osvobodilnega boja, ki je dijakom predstavil delovanje odborov OF na tem področju in pa napore, ki jih je partizanska uprava vlagala v obnovitev slovenskega šolstva in je prva slovenska šola delovala že ob koncu leta 1943 v Šempolaju. Domačinka Nastja Gruden pa je dijakom pripovedovala o lastnih izkušnjah učenke v predvojni italijanski fašistični šoli, medvojni partizanski in povojni obnovljeni slovenski šoli.

Na sliki: recitatorji, ki so podali izbor Kajuhovih pesmi.

Tudi najmlajši na obisku Rižarne tržaškega taborišča smrti



Tudi slovenske šole se dostojno in primerno spominjajo štiridesetletnice konca vojne in zmage nad nacifašizmom. V teh dneh prihajajo v tržaško Rižarno s šopki cvetja, ki jih polagajo pred ploščo s pepelom zadnjih žrtev Rižarne, pripravljen imajo tudi kak pevski ali recitacijski spored, tako, da njihov obisk ne pomeni le poklonitev spominu žrtev. Ker so bili te dni tudi obiski od drugod zelo številni, se je naša govorica krepko pomešala z govorico italijanskih vrstnikov. Tako so prišli v torek na obisk v Rižarno otroci repnabrske šole Alojza Gradnika, včeraj pa šolarji šole Fran Venturini iz Boljunca ter dijaki nižje srednje šole Fran Levstik s Proseka in iz Križa. Ob tem je vredno dodati, da je učno osebje v vseh primerih poskrbelo za pripravo šolarjev na obisk tega kraja smrti in trpljenja, o katerem jim je spregovoril tudi častnikar F. Udovič.

Na sliki: učenci osnovne šole »Fran Venturini« iz Boljunca.

V torek v Kulturnem domu v izvedbi SSG »Miting« ob 40. obletnici osvoboditve

Tudi Slovensko stalno gledališče se vključuje v praznovanja 40-letnice osvoboditve. Vključuje se seveda na svoj način, z gledališko predstavo Miting, katere premiero si bomo ogledali v torek, 30. aprila, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu.

Miting kot najizrazitejša oblika množične ljudske prireditve, katere neizbežni sestavni del je bil partizanski oder, bo torej ponovno zaživel. Tokrat sicer ne improviziran in pogojen od okoliščin, v katerih je originalno nastajal, ampak v novi obliki in postaviti. Še vedno pa bo zaživel, kot pričevanje bojev in trpljenja naših ljudi za osvoboditev, kot pričevanje tiste nepogrešljive moči in vloge, ki sta jo imela kultura in gledališče v boju za narodni obstanek.

Miting v postavitvi Slovenskega stalnega gledališča je lepljenka treh enodejank iz časa fašističnega zatiranja in narodne osvoboditve.

Na odru bodo ponovno zaživele v interpretaciji celotnega ansamla SSG, Matj Milet Klopčiča, Težka ura Matjeje Bora in prvič še dramatizacija odlomka novele Borisa Pahorja Kres v prislani. Miroslav Košuta, ki si je Miting zamislil in zanj izbral besedilo, je trem enodejankam priključil

vrsto pesmi in odlomke iz del še drugih avtorjev, kot so Vipotnik, Seliskar, Minatti, Kocbek, Kajuh, Jarc in mnogi drugi. Del pesmi je uglasbil Lado Jakša, celotno odsko podobo pa je Mitingu dal režiser Jože Babič. Scenograf predstave je Demetrij Čej, kostume si je omislila Anja Dolenec.

V Mitingu nastopa celoten ansambel Slovenskega stalnega gledališča in sicer Maja Blagovič, Bogdan Bratuž, Stojan Colja, Tone Gogala, Vladimir Jurc, Silvi Kopal, Lidija Kozlovič, Alojz Milič, Anton Petje,



Danes zjutraj osrednji proslavi na nabrežinskem trgu in na Colu

S sinočno komemoracijo v Rižarni so se tudi na Tržaškem pričela praznovanja 40-letnice osvoboditve in zmage nad nacifašizmom. Od danes do srede junija, dejansko pa tudi kasneje, se bodo po mestu in po vseh naših vaseh (od Milj do Štivana) zvrstile manifestacije in raznovrstne pobude.

MANIFESTACIJA V NABREŽINI

40-letnico osvoboditve bo danes zjutraj počastila devinsko-nabrežinska občinska uprava. Pred svečanostjo bodo upravitelji položili vence na spominske plošče po raznih vaseh. Zbirališče bo ob 8.30 na trgu pred županstvom. Spominski shod bo ob 10.30 pred nabrežinskim spomenikom. Govorili bodo župan Pavel Fonda, podžupan Vittorino Caldi, starejši odbornik Bojan Brezigar in predsednik občinske sekcije VZPI-ANPI Alojz Markovic. Sledil bo kulturni program.

KAKO BO V ZGONIKU IN V DOLINI

V zgonski občini bo v soboto tradicionalni pohod okoli spomenikov padlim borcem. V nedeljo zjutraj bo otroški pohod, popoldne ob 18. uri pa v zgonskem kulturno-športnem centru nastop kulturnih delavcev iz Trbovelj. Program prireja KD Rdeča zvezda, v popoldanskih urah pa bo v Zgoniku prispela štafeta bratstva in enotnosti.

Danes bo izpred dolinskega županstva odšla na pot štafeta prijateljstva v Marzabotto, kjer bo dopoldne svečanost ob udeležbi dolinskih občinskih upraviteljev. V soboto pa bo v gledališču Prešeren v Boljuncu zborovski večer, na katerem bodo podelili Odličja prijateljstva.

40-LETNICA OSVOBODITVE V ŠKEDNJU

KD Ivan Grbec priredi ob tej priložnosti jutri v društvenih prostorih okroglo mizo o sožitju v naših krajih in v škedenjski skupnosti. Začetek ob 20.30. Sodelujejo Jože Pirjevec, Giorgio Depangher, Stelio Spadaro, Pavel Fonda in Ruggero Pagni. Sodeloval bo tudi pripadnik italijanske skupnosti iz Pirana. Škedenjsko društvo prireja v nedeljo spominsko svečanost v Rižarni. Sprevod bo krenil izpred društvenih prostorov (Ul. Servola 124) ob 11. uri. V Rižarni bo pester kulturni spored z nastopom ženskega zbora, igralca Joška Lukeša, osnovne šole, zboru Tartini iz Pirana ter piranskih recitatorjev.

POBUDE VZPI - ANPI

Pokrajinsko vodstvo VZPI - ANPI bo danes položilo vence po vseh mestnih obeležjih padlim za svobodo. Ob 11.30 bo prispela v Rižarno štafeta iz kraja Sesto San Giovanni, ki jo prirejajo tamkajšnje kulturne in borcevske organizacije. Ob prihodu štafete bo tržaško VZPI - ANPI priredilo krajšo slovesnost. V Miljah bodo danes odprli posebni poštni urad za izdajanje znakov o zmagi proti nacifašizmu, jutri pa bo na županstvu dr. Bruno Steffè govoril o garibaldinskih enotah na vzhodni meji. Začetek ob 11.30.



Osrednja proslava ob 25. aprilu je bila včeraj v tržaški Rižarni. Poročilo objavljamo na prvi strani

PROSLAVA OSVOBODITVE NA COLU

Tudi repnabrska občinska uprava priredi danes ob 10. uri pred kamnitim spomenikom vsem žrtvam fašizma na Colu spominsko svečanost. Po polaganju vencev in pozdravnem nagovoru župana Colje, bo kulturni program, pri katerem bodo sodelovali otroci slovenske in italijanske šole ter recitatorji KD Kraški dom. Pred tem bodo ob 9.15 položili cvetje na grob komandanta Bazoviške brigade Franca Nemgarja, ob 9.30 pa k spomeniku v Repnu. Občinska uprava vabi občane, da si po proslavi ogledajo obnovljene prostore županstva na Colu.

POČASTITEV SOVJETSKIH VOJAKOV

Tržaška sekcija združenja Italija - Sovjetska zveza in VZPI - ANPI prireja v soboto ob 10.30 na nekdanjem vojaškem pokopališču v Trstu (Ul. della Pace) spominsko svečanost v čast padlih sovjetskih partizanov. Med boji za osvoboditev našega mesta proti nacističnim okupatorjem je, kot znano, padlo 29 sovjetskih vojakov.

V nedeljo pa bosta zgoraj omenjeni združenji priredili predvajanje filma »20 dni brez vojn«, v spomin na doprinos SZ v boju proti nacifašizmu. Predvajanje filma bo ob 11. uri v kinodvorani »Ariston« (Drevored R. Gessi).

PROGRAM OPENSKIH ORGANIZACIJ

V openskem Prosvetnem domu so se v preteklih dneh sestali predstavniki domače sekcije VZPI-ANPI, SKD Tabor in ŠD Polet, da koordinirajo proslave osvoboditve. Jutri bo tako v krožku Poleta (Konkoniška ul. 1) šahovski turnir. V ponedeljek, 29. t. m., ob obletnici začetka bojev za osvoboditev Opčin bo okrogla miza na temo »Razmišljanje ob 40-letnici osvoboditve«, na kateri bodo sodelovali Oskar Kjuder, Miran Košuta in Jože Pirjevec. Prireditelj je knjižnica »P. Tomažič in tovariši«, začetek ob 20.30 v Prosvetnem domu. V petek, 3. maja, bo v Prosvetnem domu srečanje s predsednikom domicila 18. Bazoviške brigade Ladom Trojarjem in s pred-

sednikom domicila Kosovelove brigade Miro Škapinom. Nastopil bo mešani zbor Tabor - Primorec.

PROSLAVA SLOVENSKE SKUPNOSTI

Deželno vodstvo SSK prireja proslavo 40-letnice osvoboditve v nedeljo popoldne ob 16. uri v Mavhinjah. Na tej prireditvi se bodo somišljeniki in prijatelji te stranke spomnili tudi 10-letnice ustanovitve deželne vodstva SSK. Govorili bodo Rafko Dolhar, Andrej Bratuž in Bojan Brezigar, sodelovala bosta zbor Fanteje izpod Grmade ter nabrežinska godba na pihala. Prireditve bo ob vsakem vremenu.

VASKI SESTANEK V KRIŽU

VZPI-ANPI iz Križa prireja v sodelovanju z vsemi vaškimi organizacijami danes zjutraj ob 11. uri v Domu A. Sirka vaški sestanek, na katerem bo tekla beseda o programu in o pripravah na 40-letnico osvoboditve in 10-letnico odkritja spomenika. Proslavi bosta v torek, 30. t. m., in v sredo, 1. maja. V torek bo tradicionalni kulturni predvečer v Domu A. Sirka, osrednji del proslave pa bo na delavski praznik z nastopom TPPZ P. Tomažič.

SVEČANOSTI V BAZOVICI

Tudi v Bazovici bodo počastili 40. obletnico osvoboditve. Danes bo s pričetkom ob 14. uri balinarski turnir v organizaciji ŠD Zarja. V soboto ob 11. uri bo na osnovni šoli Primož Trubar nastop domačih gojencev šole Glasbene matice. Ponovitev nastopa bo ob 20.30 v Bazoviškem domu odprtje likovne razstave učencev osnovne šole Primož Trubar. Sledil bo kulturni program pri vaškem spomeniku padlim z nastopom zbora Lipa in osnovnošolskih otrok, nakar bo kresovanje »Pod orehi«. 1. maja bo ob 7. uri budnica z godbo na pihala Parma iz Trebeč in polaganje venca na pokopališču. Na predvečer 1. maja bodo predstavili tudi brošuro o Bazovici, ki so jo sestavili domači otroci.

V nedeljo ob 11. uri bo tudi svečanost pred Narodnim domom pri Sv. Ivanu.

Štafeta Bratstva in enotnosti te dni v naših okoliških krajih

Štafeta »Bratstva in enotnosti«, ki je včeraj zvečer dospela v naše kraje, bo danes popoldne pričela pohod mimo spominskih obeležij iz NOB. Še prej se bo skupno z gosti iz Slovenije udeležila osrednje proslave 40-letnice osvoboditve na nabrežinskem trgu; odhod iz Nabrežine je predviden popoldne ob 16. uri, med svojim pohodom pa se bo mladinska vrsta ustavila ob spomenikih v Šempolaju (ob 16.15), v Prečniku (ob 16.30) in v Praprotnu (ob 16.45). Ob 17. uri pa bo v okviru pobud, ki jih prireja koordinacijski odbor štafete »Bratstva in enotnosti« v zgonskem športnem centru prijateljska rokometna tekma za moške med domačim Krasom in rokometnim klubom iz Sežane. Mladinska štafeta bo jutri nadaljevala pot po repnabrski občini. Zvečer ob 20.30 bo v Repnu na sporedu kulturni program na katerem bodo med drugim sodelovali mladi iz sežanske občine.

Občinam diplome častnih članov združenja ANPI-VZPI

V okviru proslav 40. obletnice osvoboditve so včeraj dopoldne v pokrajinski palači podelili diplome častnih članov ANPI - VZPI predstavnikom vseh občin v pokrajini.

Po kratkem uvodnem pozdravu predsednika pokrajine Marchia, ki je poudaril pomen te pobude in priznanj, je diplome podelil pokrajinski predsednik ANPI - VZPI Arturo Calabria. Za miljsko občino je diplomu dvignil župan Willer Bordon, za dolinsko župan Edvin Švab, za zgonsko župan Josip Guštin, za repnabrsko podžupan Sonja Baiss, za občino Devin

Nabrežina občinski odbornik Marino Vocci, medtem ko je tržaško občino v odsotnosti Richettija zastopal neki občinski funkcionar.

Diplome so bile podeljene kot priznanje za žrtve in herojska dejanja občin in njihovega prebivalstva v boju za osvoboditev.

Žal pa moramo na koncu ugotoviti, da je imela ta svečanost tudi svojo senčno plat, saj je v celoti potekala le v italijanski, česar ob podobnih prireditvah ANPI - VZPI doslej nismo bili vajeni.

Sinoči zadnje predavanje iz cikla »Trst 1945«

Tržaško vprašanje in začetek hladne vojne v izvajanju zgodovinarja Gianpaola Valdevita

V konferenčni dvorani Trgovinske zbornice je bilo sinoči zadnje od štirih predavanj, ki jih je pripravila Narodna in študijska knjižnica v Trstu pod naslovom »Trst 1945«. Zgodovinar Gianpaolo Valdevit, raziskovalec pri Deželnem inštitutu za zgodovino osvobodilnega gibanja v FJK, je govoril o tržaškem vprašanju in začetku hladne vojne v letih 1945-47, predvsem v svoji vlogi izvedenca za odnose med Trstom in angloameriški zavezniki silami.

V uvodu je izhajal iz ugotovitve, da se je v prvih dveh letih po koncu druge svetovne vojne spremenil politični odnos zaveznikov do Trsta: do takrat je vojaška in diplomatska razmerja vodila Velika Britanija, medtem ko ZDA skozi vso drugo vojno niso imele lastne politike do tržaškega problema. Njihova pozornost se prebudi v maju 1945, ko se pojavi neizbežna potreba po iskanju kompromisa in ko tržaški problem postane sestavni del razvoja ameriške zunanje politike, pogojene z nastajanjem dveh velesil. Valdevit je nato razčlenil posledice vključevanja Trsta v ameriško zunanjo politiko tako na

krajevni kot na mednarodni ravni, dokler na temelju kompromisa ni prišlo do internacionalizacije tržaškega vprašanja. V tem okviru je poudaril, kako to vprašanje daleč preseže svoj dejanski pomen, saj postane »poskusni kunec« za prihodnje zavezniško zadržanje ob problemih, kot so bili Iran, Turčija in Nemčija. Dokončna definicija dveh blokov povzroči enosmerni spopad interesov zaveznikov na eni strani ter SZ in Jugoslavije na drugi, dokler ne pride do kompromisa z mirovnim sporazumom in z ustanovitvijo statusa quo, oziroma z obdržanjem zavezniške vojaške uprave na Svobodnem tržaškem ozemlju, s čimer prevzame Trst osrednjo vlogo v ameriških strateških načrtih.

Jeseni leta 1947 pride do ponovne zaostrovanja razmer na STO, ko naj bi si Jugoslavija skušala zagotoviti nadzor nad Trstom s peto kolono, znotraj pa je nevarnost predstavljala KP STO kot povsem tuje telo v odnosu na zavezniško navzočnost. Takrat se rodi tudi poseg na gospodarsko področje, ki po filozofiji Marshallovega načrta vidi v gospodarski

negolovosti vzrode za politično nestabilnost.

Prelom v jugoslovansko - sovjetskih odnosih prinese odločno spremembo ameriškega strateško - političnega zadržanja, Trst pa preneha biti eno osrednjih žarišč hladne vojne. Od konca leta 1949 Jugoslavija ne predstavlja več zunanje grožnje in odpre se nova faza utrjevanja pogajanj med štirimi stranmi (ZDA, VB, Jugoslavija in Italija), ki končno pripelje do podpisa londonskega sporazuma oktobra leta 1954.

● **Deželna uprava** je namenila pet milijard lir za izgradnjo dveh velikih skladišč na tovrnem postajališču pri Fernetičih, medtem ko bo skoraj 320 milijonov lir ostalo Konzorciju za izgradnjo in upravljanje postajališča. Gre za dopolnilna dela, predvidena z načrtom za tovrno postajališče, namenjena shranjevanju in pretovarjanju blaga.

● **Rajonski svet** za Valmauro in Naselje sv. Sergija se bo sestal 7. maja. Na dnevnem redu je več upravnih vprašanj, med njimi tudi pregled položaja šol v rajonu.

JURJEVANJE TRŽAŠKIH SKAVTOV V MAČKOLJAH

Jurjevanje je eden najvažnejših skavtskih praznikov. Po zimskem delovanju po vodih se na tem prazniku spet zbere na odprtem vsa skavtska družina, da sprejme v svoje vrste vse novince, ki so se na to slovesnost pripravljali skoraj vse leto. Letošnje jurjevanje je bilo v Mačkoljah v nedeljo, 21. aprila, ločeno za volčiče in veverice ter izvidnike in vodnice.

Volčiči in veverice so se zbrali na župnijskem travniku, kjer je navadno praznik česjenj. Vseh je bilo 120. Kot običajno, smo srečanje začeli z mašo, ki jo je daroval g. Tone Bedenčič. Po maši je potekal obred obljub. Uvodni pozdrav je imela Nevja Žerjal, ki je tudi sprejemala obljube. Objubilo je 45 volčičev in veveric. Med drugim naj omeniva, da so obljubili tudi volčiči in veverice iz Boršta, Medje vasi, Sv. Križa in Sv. Ivana, kjer delujejo komaj nastale skupine.

Popoldne je bil na programu orientacijski pohod. Volčiči in veverice so morali na postajah med potjo odgovorjati na vprašanja iz skavtizma, splošne kulture, orientacije, naravoslovja, zapeti pesmico, itd. Na nekaterih drugih postajah pa so morali pokazati razne spretnosti, med drugim postaviti tudi šotor. Med potjo so morali tudi skrbno opazovati naravo in iskati skrita pisma. Pot je vodila skozi njive, med cvetočimi češnjami, od koder je čudovit razgled na Osapsko dolino.

Ko so prihajale prve skupine na cilj, so se že zbirali nekateri starši, ki so se v lepem številu udeležili tabornega ognja v hrastovem gozdičku.

Najmlajši skavti so se na taborni ogenj zelo temeljito pripravili. Vsaka skupina je nastopila s skečem, vsi pa so vneto sodelovali pri petju in igrah. Ob koncu je bila na programu razglasitev rezultatov pohoda. Zmagale so Glasbene veverice iz Opčin.

Izvidniki in vodnice so se zbrali na travniku nedaleč od volčičev in veveric. Tudi njihovo srečanje se je začelo z mašo, ki jo je daroval g. Žarko Škerlj. Skavti so sodelovali s petjem, prošnjami in duhovnimi mislimi. Maši je sledil svečan obred obljub. Po pozdravnem govoru načelnika Marjana Jevnikarja, ki je poudaril vlogo skavta v današnji družbi, je obljubil zvestobo Bogu, narodu in skavtskim načelom 36 mladih skavtov in skavtinja.

Po krajšem premoru za kosilo, ki je bil tudi izredna prilika za sprostitve na travniku in za boljše medsebojno spoznavanje, so se skavti, razdeljeni na 13 skupin, podali na orientacijski pohod v bližnjo okolico. Med potjo so morali odgovarjati na vprašanja o Mačkoljah in skavtskih načelih. Za dober potek igre so skrbeli novinci roverji in novinke popotnice, ki so bili porazdeljeni po postajah. Tu so morali izvidniki in vodnice odgovarjati na vprašanja iz orientacije, opazovanja, prikazati skeč ali zapeti pesmico.

Igri je sledil taborni ogenj. Ob plamenih je nad 170 skavtov in skavtinja uprizorilo skeče in s petjem zabavalo sebe in goste, med drugimi tudi veliko staršev. Po nagrajevanju zmagovalcev orientacijskega pohoda (zmagala je skupina Jeleni - Bobri z Opčin) in pesmi slovesa, se je jurjevanje zaključilo. Obe srečanju, tako za večje najmlajših kot za izvidnike in vodnice, sta dobro uspeli. K temu je pripomoglo tudi izredno lepo vreme.

Mara Petaros in Peter Rustja

Pretekli teden rekordno število jugoslovanskih kupcev

Četudi si tržaški gospodarstveniki ne delajo iluzij o tem, da bi se v kratkem času radikalno spremenile razmere v trgovini z jugoslovanskimi kupci in da bi se povrnil »zlati čas« izpred uvedbe omejevalnih ukrepov za prehod meje, nekateri spodbudni znaki opravičujejo umerjeni optimizem.

Učinki sprostitve na jugoslovanski meji začenjajo namreč v zadnjih tednih kazati vidne rezultate, saj je z izboljšanjem prevoznosti cest po dolgi zimi, začel konstantno naraščati dotok jugoslovanskih kupcev. V teku zadnjega tedna je mejo prestopilo več Jugoslovancev, kot v mesecih januarju in februarju skupaj.

Privolitev dežele za miljsko pokrajinsko cesto

Deželni odbor je odobril odločitev miljske občine o načrtu variante za pokrajinsko cesto, katerega izdelavo je leta zaupala družbi Autovis servisi. Sklep deželnega odbora, ki ga je predlagal odbornik Di Benedetto, predvideva nujno določitev vseh tehničnih značilnosti cestne gradnje in njene povezanosti z mestno prometno mrežo in z naselji. Na ta način bo namreč mogoče tudi dokončno potrditi nekatere načrte za nove stanovanjske in turistične gradnje precejšnjih razsežnosti, ki jih predvideva občinski regulacijski načrt.

Jutri v openskem Prosvetnem domu koncert za violončelo in klavir

V okviru openskih glasbenih večerov, ki jih prireja SKD Tabor, bo jutri ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah koncert za violončelo in klavir. Gost tokratnega glasbenega srečanja je duo, ki ga sestavljata mlada slovenska poudarjalca: violončelist Tomaž Sever in pianist Hinko Haas. Prav gotovo velja oba izvajalca predstaviti, saj sta po vsej verjetnosti le malo poznana našemu občinstvu.

Violončelist Tomaž Sever se je rodil v Ljubljani, kjer je končal srednjo glasbeno šolo na Zavodu za baletno in glasbeno izobraževanje. Eno leto je bil študent Akademije za glasbo v Ljubljani, nato pa je odšel na študij v Sovjetsko zvezo. Na konservatoriju P. I. Čajkovski v Moskvi je T. Sever končal visoko stopnjo in opravil podiplomski študij. Bil je gojenec S. T. Kaljanova, I. A. Maigetića in M. K. Čajkovskega. Za svoje dognane interpretacije je Tomaž Sever prejel različna priznanja in številne dobre ocene.

Pianist Hinko Haas, rojen v Celju, je dokončal študij klavirja na Akademiji za glasbo v Ljubljani pod vodstvom priznane umetnice Dubravke Tomšič - Srebotnjakove. Glasbene študije je nato dopolnil v Švici pri C. Eugelu in v Weimarju pri R. Kehreku. Za izvedbo sonat Prokofjeva je prejel študentsko Prešernovo nagrado. Nastopal je solistično in z orkestrom Slovenske filharmonije.

Koncertni spored, s katerim se nam bo duo predstavil, je nedvomno privlačen in zanimiv. Obsegal bo v prvem delu najprej Beethovno Sonato za violončelo in klavir op. 102 št. 1 v C-duru. Sledila bo nato Sonata v e-duru op. 38 nemškega romantika Brahmsa. V drugem delu koncerta bo najprej na vrsti delo mladega predstavnika slovenske sodobnega glasbenega ustvarjanja Uroša Rojka Melanholija za violončelo in klavir. Včer bo sklenila Sonata za violončelo in klavir op. 40 v d-duru ruskega umetnika Šostakoviča, N.K.

Dežela bo ocenila nabrežinsko varianto

Devinsko - nabrežinski odbornik za urbanistiko Brezigar je včeraj formalno izročil varianto občinskega regulacijskega načrta te občine predstavnikom deželne uprave, ki morajo v skladu z zakonom sedaj oceniti in odobriti dokument. Nov regulacijski načrt bo postal pravno močan takoj po odobritvi s strani dežele in to v obliki posebnega dekreta, ki ga mora podpisati predsednik Biasutti. Govori se, da bo dežela odobrila regulacijski načrt Devina - Nabrežine že jeseni. Brezigar je vso dokumentacijo izročil ravnatelju deželnega oddelka za urbanistično načrtovanje arh. Lucianu Venieru.

Srečanje o pešpoti po kraškem obronku

Na sedežu pokrajinske uprave so včeraj dopoldne člani geološke usta-

nove »Geokarst« predstavili krajevnim ustanovam prve načrte za ureditev pešpoti od Dražice pri Padričah do Ključa. Gre dejansko za staro zamisel pokrajinske uprave za ureditev pešpoti po celotnem kraškem področju, do Devina do Ključa in do predmestja (točno do Pončane) po trasi nekdanje železniške proge Trst - Kozina. Pešpot bi morali urediti na podlagi sporazuma in sodelovanja med pokrajinsko upravo in okoliškimi občanmi, stroške za to pobudo pa bi morala delno kriti deželna uprava.

Včerajšnjega sestanka, ki ga je vodil pokrajinski odbornik za ekologijo Martini, so se udeležili dolinski župan Švab, zgoniški župan Guštin ter odbornik za varstvo okolja devinsko - nabrežinske občine Vocci. Predstavitev načrtov se ni udeležil nihče s tržaške občine.

Ansamblu GM s Proseka-Kontovela prvo mesto na tekmovanju v Turinu

Ansambel podružnice Glasbene matice s Proseka - Kontovela se je 13. in 14. t.m. udeležil 10. vsedržavnega tekmovanja glasbil v Turinu in dosegel izreden uspeh. Ansambel, ki ga že vrsto let vodi Loredana Kočevar, je osvojil prvo mesto z zelo visoko oceno, saj je zbral kar 88 od 90 možnih točk.

Na tekmovanju je skupno sodelovalo nad 300 konkurentov v raznih kategorijah (klavir, harmonika, elektronske orgle, kitara in ustna harmonika). V kategoriji harmonik so nastopili tudi nekateri gojenci podružnice GM s Proseka - Kontovela in poželi lepe uspehe. Nedvomno pa predstavlja prvo mesto, ki ga je dosegel ansambel, res lep podvig, kar je sad resnega in vztrajnega dela vsega ansambla in vaditeljice Loredana Kočevar. Ansambel je sicer že pred

dvema letoma (8. in 9. maja 1983) osvojil prav tako prvo nagrado v Turinu v precej ostri konkurenci. Ta novi uspeh pa jasno dokazuje, da je ansambel nedvomno vreden večje pozornosti, zlasti kar zadeva finančna sredstva in reševanje velikega problema pomanjkanja primernih prostorov. Glede prostorske stiske upajo, da bo problem rešen z odprtjem novega Kulturnega doma na Proseku. Poudariti pa je treba tudi, da si ansambel v glavnem sam krije finančne stroške, ki v primeru, kot je bilo tekmovanje v Turinu, res niso majhni. Ob ponovnem uspehu čestitamo ansamblu, kot tudi požrtovovalni vaditeljici Loredani Kočevar, ki je dokazala, da z resnim delom lahko pridemo tudi na glasbenem področju do visokih priznanj tudi v vsedržavnem merilu.

B. R.

Enotna delegacija pri predstavniku SR Srbije

Podpredsednik vlade SR Srbije Vukoje Bulatović je včeraj na sedežu jugoslovanske konzulata v Trstu sprejel Slovensko enotno delegacijo, ki ga je seznanila s sedanjim položajem slovenske manjšine v Italiji in njenimi prizadevanji za dosego pravičnega zaščitnega zakona. Predstavnik srbske vlade je pozorno sledil izvajanju članov enotne delegacije in izrazil podporo boju Slovencev za uresničitev njihovih pravic. Pogovora se je udeležil tudi generalni konzul SFRJ v Trstu Drago Mirošič.

S sprejemom Slovenske enotne delegacije je podpredsednik vlade SR Srbije zaključil obisk v Trstu. Danes se bo mudil v Gorici, kjer si bo med drugim ogledal tamkajšnji kulturni dom.

Na sliki: srbski predstavnik v pogovoru s člani enotne delegacije Slovencev v Italiji.



Zanimivo predavanje v SK

Pomen informacije v boju proti rakastim obolenjem

Pomen zgodnjega odkrivanja rakastih obolenj, katerim je danes medicinska znanost v veliki meri sposobna kljubovati, je bil v ospredju tokovega predavanja, ki ga je v Slovenskem klubu imel dr. Jože Bitenc, strokovnjak za onkologijo in radioterapijo pri Onkološkem inštitutu v Ljubljani.

Dr. Bitenc je s pomočjo diapozitivov ponazoril možnosti zgodnjega odkrivanja raka na dojki, kjer je sodelovanje in samopregledovanje prizadetih oseb najbolj uspešno in hkrati edini sistematični način preprečitve z ozirom na visoko število oseb, ki sodijo v rizično kategorijo prebivalstva. Prav zato je predavatelj poudaril izjemen pomen informacije

o načinih in možnostih zgodnjega odkrivanja rakastih obolenj, od katerega je nato odvisna uspešnost njihovega zdravljenja, ki pri začetnih stadijih bolezni dosega stoo odstotne rezultate.

Po predavanju se je razvil pogovor, v katerem je dr. Bitenc odgovoril na vrsto vprašanj iz občinstva. Zajel je pojasnila o načinih zdravljenja raka, o deležu, ki ga ima pri njih psihološka pripravljenost bolnika, o odnosu med zdravnikom in bolnikom, oziroma njegovimi svojci in predvsem o tem, kako je nujno s pravilno informacijo odpraviti predsodke do bolezni, ki ob današnjem napredku medicinske znanosti in tehnike niti zdaleč ni več neozdravljiva.

Naliv povzročil velike težave v mestnem prometu

Letošnja zima nam bo gotovo ostala v spominu kot najdaljša in najhujša zima zadnjih let. Kljub temu, da smo koledarsko že v polni pomladi, smo imeli včeraj vtis, da so se letni časi nenadoma spremenili. Ves popoldan je lilo kot iz škafa z močnimi sunki burje, tako da je prišlo do pravcate nevihte z občutenim padcem temperature. Ponekod, v samem mestu in na Krasu, je bilo med dežjem celo opaziti tudi snežinke. Slabo vreme bo povzročilo dodatno škodo kmetijstvu in vrtnarstvu, ki ju je itak huda in dolga zima že zelo prizadela.

Naliv je povzročil že običajne težave in zastoje v mestnem prometu. Spet se je pokazalo, da Tržačani, ki se itak zelo malo poslužujejo javnih avtobusov, ko dežuje ne morejo iz hiše brez avtomobila. Očitno mislijo,

da bodo z osebnimi vozili prej v službi, tudi tokrat pa se je pokazalo, da to ni res. Precej dela zaradi naliva so imeli včeraj tržaški gasilci.

25. 4. 1984

25. 4. 1985

Eno leto je minilo, odkar nas je zapustil

Pino Starez

Z ljubeznijo se ga spominjata

žena in hčerka

Barkovlje, 25. aprila 1985



**SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE
V TRSTU**

Kulturni dom

OB 40-LETNICI OSVOBODITVE

MITING

Zamisel in izbor:
Miroslav Košuta

Režija:
Jože Babič

PREMIERA:

v torek, 30. aprila, ob 20.30

PONOVITVE:

v četrtek, 2. maja, ob 20.30
v torek, 7. maja, ob 16.00
v nedeljo, 12. maja, ob 16.00

Za abonma in izven

gledališča

VERDI

Jutri, 26. t. m., ob 20. uri (reda B in F) druga predstava Janačkove opere »Jenufa«. Dirigent Julijan Kovatchev. V soboto, 27. t. m., pa bo na sporedu deveta in zadnja predstava Verdijeve opere »Macbeth«. Predstava bo ob 17. uri. Dirigent Aldo Turchetti.

ROSSETTI

Danes, 25. ob 20.30, red prost, bo skupina Cooperativa Teatro Mobile, ki jo vodi G. Bosetti, predstavila delo »Assassinio nella cattedrale« T. S. Eliota. Režiser G. Patroni Griffi. V abonmaju odrezek 9.

Jutri, 26. t. m., ponovitev ob 20.30. **CANKARJEV DOM - LJUBLJANA Velika dvorana**

Danes, 25. aprila, ob 19.30: Simfonični orkester Slovenske filharmonije.

V sredo, 8. maja, ob 20. uri: Tokijsko oratorijsko združenje - Koncert zbor in orkestra.

Mala dvorana
Danes, 25. aprila, ob 20. uri: Slovenski športni film.

Jutri, 26. aprila, ob 19. uri: Zbežite sence, vzidi čisti dan - Večer lirike upora. Večer v počastitev 40-letnice upora. Recitira Marijan Benedičič.

Okrogla dvorana
Še jutri, 26. aprila: Kulturni teden ljubljanskih srednješolcev.

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE
Danes, 25. aprila, ob 20. uri: L. Pirandello »Šest oseb išče avtorja«. Režija Mile Korun. Predstava v dvorani v Solkanu red S - četrtek A in izven.

kino

Ariston 17.00 — 22.15 »Reuben, Reuben«. Komedia.

Eden 15.30 — 22.10 »Marina pim-pom«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Fenice 17.00 — 22.00 »Uria del silenzio«. Excelsior 17.30 »Cotton club«. Režija: Francis Coppola. Richard Gere.

Nazionale Dvorana št. 1 15.40, 18.30 in 21.30 »Amadeus«. Za vsakogar.

Dvorana št. 2 16.00 — 22.00 »Il mistero del cadavere scomparso«. Za vsakogar.

Dvorana št. 3 16.00 — 22.00 »Affamate di sesso caldo«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Mignon 15.00 — 22.15 »Beverly Hills cop. - Un piedipiatti a Beverly Hills«. Eddie Murphy.

Grattacielo 15.30 — 22.15 »L'avventura degli Ewok«. Aurora 17.00 — 22.00 »Cald e dolce Juliette«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Capitol 16.00 — 22.00 »Terminator«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Vittorio Veneto 15.30 — 22.00 »Broadway Danny Rose«. Woody Allen in Mia Farrow.

Lumiere 15.30 — 22.00 »1941 - Allarme a Hollywood«. John Belushi.

Alcione 16.00 — 22.00 »Taxi driver«. Robert De Niro. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Radio 15.30 — 21.30 »Calde«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

čestitke

Danes praznuje **ROBERT SERNI** 7. rojstni dan. Da bi ostal vedno priden in ubogljiv fant mu želijo nona, nono, teta, stric in sestrinci Katja in Martina. **DAVORIN DANEV** je včeraj slavil 26. rojstni dan. Še na mnoga leta polna uspehov in dobre volje mu voščijo mama, oče, svak Edi, sestra Grozdana in vsi, ki ga imajo radi.



TPPZ

»P. TOMAŽIČ«

Ansambel TPPZ P. Tomažič

POZOR!

Jutri, 26. aprila, ob 20.30

GENERALKA

**za nastop v Canevi
in Vittorio Venetu**

Avtobusi bodo iz Bazovice odpotovali v soboto, 27. aprila, ob 17. uri.

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

Društvo Slovencev miljske občine prireja pod pokroviteljstvom Tržaške pokrajine skupinsko razstavo 25 slikarjev Društva zamejskih likovnikov v Beneški hiši v Miljah. Odprtje razstave bo jutri, 26. t. m., ob 18.30. Razstava bo trajala do 2. maja in bo odprta po naslednjem urniku: ob delavnikih od 17. do 19. ure ter ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. ure.

Ob prazniku 50-letnikov bo nastopilo v barkovljanskem društvu v nedeljo, 28. t. m., Ul. Cerreto 12, KD Pivka z veseloigro »ZUPANOVA MICKA«. Peli bodo tudi otroci šole F. S. Finžgar. Začetek ob 17. uri.

Župnijska skupnost Devin, Fantje izpod Grmade in Dekliški zbor Devin prireajo v soboto, 27. t. m., ob 20.30 v župni cerkvi v Devinu ORGELSKI KONCERT. Skladbe J. S. Bacha bo izvajal organist prof. Hubert Bergant. Vljudno vabljeni!

V okviru 40-letnice osvoboditve in prihoda štafete bratstva in enotnosti v zgošniško občino organizira **KD Rdeča zvezda** v novem športno-kulturnem domu nastop folklorne skupine in recitatorjev iz Trbovelj v nedeljo, 28. t. m., ob 18.00.

KD Slovenec Boršt - Zatrežec vabi vaščane in mladino, da se v čim večjem številu udeležijo sestanka za POSTAVLJANJE MAJA, ki bo jutri, 26. aprila, ob 20.30 v srenjski hiši v Borštu.

SKD Tabor - Openski glasbeni večeri jutri, 26. aprila, ob 20.30 »Koncert za violončelo in klavir«. Nastopata Tomaž Sever in Hinko Haas. Na sporedu: Beethoven, Brahms in Šostakovič.

Ob 40-letnici osvoboditve v Ljudskem domu v Trebčah. - V torek, 30. aprila, ob 20.30 predvečer 1. maja: kres, sprejem štafete prijateljstva, družabnost z godbo. V četrtek, 9. maja, ob 20.30 otvoritev razstave fotografij Maria Magajne Osvoboditev Trsta in okolice, sodeluje mešani zbor Primorec - Tabor (vodi Vilma Padovan). V soboto, 11. maja, ob 9. uri pohod po partizanskih stezah; sodelujejo: učenci osnovnih šol P. Tomažič, Kajuh, P. Trubar. V četrtek, 16. maja, ob 20.30 otvoritev fotografske razstave o taboriščih s predvajanjem filma, sodeluje godba V. Parma.

KD F. VENTURINI
DOMJO

GLAS HARMONIKE

II. obmejno srečanje godcev diatonične harmonike pri Domju

1. MAJA 1985

ob 15.30 v Kulturnem centru Anton Ukmar - Miro.

Odprta bo

fotografska razstava harmonik

razna obvestila

SKD Barkovlje, TPK Sirena, VZPI-ANPI, krožek ARCI Rumena hiša, sekcija KPI M. Matjašič vabijo vse na počastitev padlih na barkovljanskem pokopališču, ki bo v torek, 30. t. m., ob 17. uri. Nastopili bodo zbor M. Pertot, otroci šole F. S. Finžgar in Battistig ter recitator Joško Lukeš.

Mladinski zbor Glasbene matice obvešča, da bo vaja jutri, 26. t. m., ob 19.30 na Glasbeni matici.

Kriška sekcija VZPI-ANPI prireja v sodelovanju z vaškimi organizacijami danes, 25. aprila, ob 11. uri v Domu A. Sirkar v Križu množični sestanek vaščanov. Pogovorili se bomo o programu 40-letnice osvoboditve.

V ponedeljek, 29. t. m., ob 20.30 bo v Društvu slovenskih izobražencev srečanje s prevajalcem Francem Husujem. Predstavila ga bo Fedora Ferluga Petronio.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

menjalnica

24. 4. 1985

Ameriški dolar	1.980.—
Kanadski dolar	1.430.—
Švicarski frank	765.—
Danska krona	174.—
Norveška krona	218.—
Švedska krona	217.—
Holandski florint	563.—
Francoski frank	206.—
Belgijski frank	29.—
Funt sterling	2.430.—
Irski sterling	1.980.—
Nemška marka	635.—
Avstrijski šiling	90.—
Portugalski eskudo	10.—
Japonski jen	7.—
Španska pezeta	10.—
Aystralski dolar	1.150.—
Grška drahma	14.—
Debeli dinar	7.25
Drobni dinar	7.—

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

KD F. VENTURINI
DOMJO

priredi v okviru proslave 40.
obletnice osvoboditve

KONCERT MOŠKEGA ZBORA IZ MARZABOTTA

v nedeljo, 28. t. m., ob 16. uri v
Kulturnem centru Anton Ukmar -
Miro pri Domju.

SLOVENSKA SKUPNOST

priredi
v nedeljo, 28. t. m.
ob 16. uri v Mavhinjah

PROSLAVO ob 40-letnici osvoboditve in 10-letnici deželne Slovenske skupnosti

Govorili bodo:
Rafko Dolhar, Andrej Bratuž
in Bojan Brezigar

Pri kulturnem programu bosta sodelovala Godba na pihala Nabrežina in pevski zbor Fantje izpod Grmade.

Prireditve bo ob
vsakem vremenu



**IVAN
GRBEC
ŠKEDENJ**

**PRIREDI
OB PRAZNOVANJU
40-LETNICE OSVOBODITVE
V NEDELJO, 28. APRILA**

SPOMINSKO MANIFESTACIJO V RIŽARNI

Sprevod bo krenil izpred društvenih prosotorov (Ul. Servola 124) ob 11. uri.

Vabimo k masovni udeležbi!

IVAN GRBEC ŠKEDENJ

priredi ob praznovanju
40-letnice osvoboditve
jutri, 26. t. m., ob 20.30

OKROGLO MIZO
na temo

Sožitje med Slovenci in Italijani v naših krajih in naši rajonski skupnosti

Sodelujejo:
Giorgio De Pangher, Pavel Fonda, Ruggero Pagi, Jože Pirjevec in Stelio Spadaro

Krožek za družbene in politične vede PINO TOMAŽIČ v Trstu

vabi
jutri, 26. t. m., ob 20.30
v prostore sekcije KPI »E. Berlinguer« na nabrežinskem trgu na

Srečanje s tovariši pri tribuni, časopisu za kritiko znanosti in Knjižnici za revolucionarno teorijo (KRT)

Razgovor z uredniki bosta vodila tovariša **LEO SEŠERKO** in **WALTER ŠKERK**

izleti

SKD Barkovlje prireja izlet na Slavnik danes, 25. t. m. Zbirališče pred društvom, Ul. Cerreto 12, ob 19. uri. Peljali se bomo z osebnimi avtomobili.

razstave

Društvo Slovencev miljske občine in Društvo zamejskih likovnikov prirejata **SKUPINSKO RAZSTAVO** pod pokroviteljstvom tržaške pokrajine in miljske občine v Beneški hiši v Miljah ob 26. aprila do 2. maja. Otvoritev jutri, 26. t. m., ob 18.30.

LEKARNE V OKOLICI

Boljune: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesljan: tel. 299-197.

NATEČAJA PRIMORSKEGA DNEVNIKA

»Primorski dnevnik« praznuje letos svojo štiridesetletnico, ki svpada z obletnico osvoboditve. Ob tej priložnosti želi proslaviti oba jubileja. Zato Primorski dnevnik razpisuje dva natečaja: likovni za učence osnovnih šol in dijake srednjih šol, za dijake višjih srednjih šol pa literarni natečaj. Natečaja sta na temo:

Ob štiridesetletnici osvoboditve in izhajanja Primorskega dnevnika, glasnika Slovencev v Italiji

Sožitje in naša prihodnost

Likovne izdelke, oziroma literarne prispevke, je treba dostaviti uredništvu do 30. aprila. Izid natečaja bomo razglasili na svečani proslavi obletnice, najboljše prispevke bomo objavili v jubilejni številki dnevnika.

včeraj-danes

Danes, **ČETRTEK**, 25. aprila
MARKO, DAN VSTAJE V ITALIJI
Sonce vzide ob 6.02 in zatone ob 20.04 — Dolžina dneva 14.02 — Luna vzide ob 8.50 in zatone ob 1.00.

Jutri, **PETEK**, 26. aprila
ZDESLAV

Vreme včeraj: temperatura zraka 14,9 stopinje, zračni tlak 1006,4 mb pada, brezvetrije, vlaga 76-odstotna, nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 13,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Marko Volcic, Peter Pahor, Emmanuela Accardo, Ambroz Peterlin, Susanna Di Mise, Matej Graccogna, Pierantonio Dragan, Giovanna Rozza, Marco Perosa, Tiziano Bonano, Serena Popazzi.

UMRLI SO: 79-letna Alberta Cigoj, 55-letna Betty Irene Farnall por. Biagi, 73-letna Angela Colombin, 84-letna Amelia Rolandi vd. Lucchesi, 77-letni Giovanni Ferfila, 69-letni Gino Redolfi - Tezzat, 81-letna Giuseppina Basiaco vd. Biagi, 86-letni Giuseppe Zineri.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 8.30 do 20.30)

Trg S. Giovanni 5, Trg sv. Jakoba 1, Ul. dei Soncini 179, Ul. Revoltella 41, Zgonik, Milje (Mazzinijev drevored 1). (od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30) Trg Garibaldi 5, Ul. dell'Orologio 6.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 20.30 dalje)

Trg Garibaldi 5, Ul. dell'Orologio 6, Zgonik, Milje (Mazzinijev drevored 1).

darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob Elene Škerlavaj daruje družina Pavlica - Kufersin 10.000 lir za sklad M. Čuk.

V spomin na Marijo Štoka por. Čuk darujejo za Kulturni dom Prosek - Kontovel: Lojzka Cijak 15.000 lir, Lidija in Albert 50.000 lir, Iva Pirjevec 10.000 lir, Anica Cibic 10.000 lir in Lidija Grilanc 10.000 lir.

Namesto cvetja na grob Marije Štoka por. Čuk daruje Ivo Regent z družino 20.000 lir za Kulturni dom Prosek - Kontovel.

V spomin na Ludvika Starca daruje Angel Škrk 10.000 lir za Kulturni dom Prosek - Kontovel.

V spomin na Marijo Cibic vd. Starc daruje Iva Pirjevec 10.000 lir za Kulturni dom Prosek - Kontovel.

Namesto cvetja na grob Viktorja Kanteja darujeta D. in M. Lipčec 50.000 lir za Kulturni dom Prosek - Kontovel. Žarko Hrvatič daruje 50.000 lir za KD F. Venturini.

V spomin na Marijo Štoka vd. Čuk darujejo nosilci krste 50.000 lir za pevski zbor V. Mirk.

V spomin na prijatelja in soborca Dušana Bufona daruje Stane Bidovec 50.000 lir za Dijaško matico.

Ob 75. obletnici Glasbene matice daruje družina Ivan Ivančič 30.000 lir za Glasbeno matico.

V počastitev spomina prijatelja Petra Gregoriča darujejo Boris, Mara in Branko Pertot 50.000 lir za TPK Sirena.

Namesto cvetja na grob Petra Gregoriča darujejo Anica in Srečko Orel 30.000 lir, Marija Scheimer 15.000 lir, Pina, Vojko in Adrijana Breclj 30.000 lir, Rita in Mito Pertot 10.000 lir ter Majda in Danilo Gerdol 10.000 lir za TPK Sirena.

Ob 7. obletnici smrti Andreja Hervata daruje žena Pepca in družina 30.000 lir za cerkev v Borštu.

IŠČEMO hišno pomočnico za 4 ure dnevno v okolici Sesljana. Tel. št. 200-131 ali št. 200-862.

ALABARDA — tel. 768-821 prodaja trgovino s plastičnimi artikli in igračkami v zelo prometni coni, visok donos, pogajanja v našem uradu.

PRODAM opel ascono diesel, letnik '79, v odličnem stanju. Tel. na št. 299-145 od 14. do 19. ure.

OSMICO je odprl Just Škerlj v Saležu 44. Toči belo in črno vino.

PRODAM elektronske orgle, cena 300 tisoč lir. Tel. na št. 040/200-780 od 13.30 do 14.30.

PRODAM 10 stotov nebaliranega sena. Tel. na št. 040/227-411.

IŠČEM snazilko 2 uri tedensko. Tel. na št. 040/757-640.

PRODAM motor 125 honda paris - dakar, letnik '84 (junij), 5.000 km. Tel. na št. 422-777.

OSMICO je odprl Frandoli, Slivno. Toči belo in črno vino.

IŠČEM sposobno osebo za opremo in prodajo pohištva. Pisati na Oglasni oddelk Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6 - 34137 Trst, pod šifro »Sposoben«.

ODDAM V NAJEM v Križu čistilnico - sprejemnico oz. likalnico, resno namenjeni osebi po zelo ugodni ceni. Izvešanje ni nujno. Tel. 040/912-741 in 200-617.

OSMICO je odprl v Zagradcu št. 1 Zvonko Ostroška. Toči belo in črno vino.

OSMICO ima Alojz Milič - Repen 49.

PRODAM dva položna in nezazidljiva terena različnih velikosti. Tel. na št. 040/824-294 v večernih urah.

PRODAM motorni kolesi peugeot 103 in tomos avtomatik. Tel. 040/226-113.

V spomin na Francko Danev darujeta Marina in Žarko 10.000 lir za SD Kontovel.

V spomin na Ludvika Starca daruje Mara Prašelj 40.000 lir za Godbeno društvo na Proseku.

Namesto cvetja na grob Marije Štoka por. Čuk darujejo Marija, Maruška in Mira 20.000 lir za spomenika padlim v NOB na Kontovelu.

V spomin na Ludvika Starca daruje Emilija Puntar »Pahorva« 10.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Kontovelu.

V spomin na teto Francko Regent vd. Danev daruje Alfredo Danev z družino 10.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Kontovelu in 10.000 lir za Zvezo partizanov Prosek - Kontovel.

V spomin na Ninijo Pertota darujeta Ada in Magda 20.000 lir za SD Kontovel.

Desetletnica reforme družinskega prava

(bip

TELEFRIULI

14.30 Andrea Celeste — TV film
15.20 Sulle orme di Scaramouche —
film
16.50 Uisanke
19.00 Friuli sera
19.30 Andrea Celeste — TV film
20.30 Sportna oddaja
21.55 Telefriuli nera
22.15 Il discorrriere
22.45 Dražba

vasi do vasi; 13.00 Iz naših krajev - Iz naših sporedov; 13.20 Zabavna glasba; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Enajsta šola; 14.20 Koncert za mlade poslušalce; 14.45 Naš gost; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.10 - 15.25 Popoldanski mozaik, Obvestila; 15.25 EP; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtljak želja in EP; 17.00 Studio ob 17.00, glasba; 18.00 Z ansamblom Dobri znan-ci; 18.15 Jezikovni pogovori; 18.30 Beethoven nekoliko drugače...; 19.00 Radijski dnevnik; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Minute z ansamblom Bojana Adamiča; 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov; 21.05 Literarni večer; 21.45 Lepe melodije; 22.00 Našim po svetu; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.25 Iz naših sporedov; 22.30 Večerna podoknica; 22.50 Literarni no-kturno, Nichita Stanescu: Pesmi; 23.05 Paleta popevk jugoslovanskih avtor-jev.

Sinoči je bil redni občni zbor

Gospodarski krizi navkljub Kmečka banka lani solidno povečala svoje poslovanje

V lanskem letu je Kmečka banka v Gorici povečala svoje poslovanje, odprla tudi nove prostore, povečala število v njej zaposlenih, pričela nuditi nove usluge klientom. To kljub gospodarski krizi v kateri se nahajata tako goriška industrija kot trgovina iz že znanih razlogov. Prva zaradi zastarelih naprav in neupoštevanja nujnosti tehnološke prenovitve, druga pa zaradi zmanjšane dotoka jugoslovanskih kupcev na katere se je opiralo goriško drobno gospodarstvo v prejšnjih letih. Povečanje poslovanja, ugodnega poslovanja Kmečke banke, kaže da si ta naš kreditni zavod pridobiva iz leta v leto na ugledu tako pri slovenskih kot italijanskih klientih v našem mestu.

V lanskem letu, tako je povedal predsednik upravnega odbora Ksaverij Leban na sinočnjem občnem zboru, ki je bil v mali dvorani Kulturnega doma, so se zaupana sredstva vlagatelj povečala za skoro dvajset in pol milijarde lir, to je kar za 25,30 odstotka več kot v prejšnjem letu, in dosegla 61.758.143.881 lir. To je vsekakor nad vsedrzhavnim povprečjem in tudi krepko nad lansko stopnjo inflacije. Ta ugodni trend kaže

Kmečka banka v Gorici že več let, odkar je odprla nove poslovne prostore na Korzu Verdi.

Lansko leto so posvetili predvsem krepitvi notranje organizacije. Celotno poslovanje je bilo dokončno preusmerjeno na skupni računalniški center v Padovi, ki ga upravljajo skupno z ostalimi ljudskimi bankami naše dežele in Veneta. Vse operacije se vršijo v neposredni povezavi s terminali. Uslužbenice, v glavnem mlado diplomirano delovno silo, tudi posebej izobražujejo, saj brez stalnega izpopolnjevanja danes ne gre.

V letu 1984 so se kreditov ESA in Artigiancassa poslužili v velikem številu naši obrtniki, predvsem avtoprevozniki, mehanični obrtniki ter gradbeniki. Lepe uspehe so beležili pri dodeljevanju zajamčenih kreditov CO NGAFI za trgovino. Tudi pri tem so bili deloma zainteresirani obrtniki. Nudili so tudi dolgoročne kredite za nakup oz. gradnjo nepremičnin Italijanskega. Zelo dobro so poslovali z leasingom, kjer so promet lani povečali kar za 96,7 odstotka. Še posebej je šlo tu za avtomobilski leasing. Letos prično poslovati tudi z dolgoro-

nimi finančnimi krediti s konvencijo z Mediocreditom, ter s kmetijskimi posojili, za kar imajo že vsa ustrezna dovoljenja.

Krepko se je lani povečalo tudi devizno poslovanje in blagovno poslovanje, napram letu 1983 kar za 35 odstotkov. Sedaj si prizadevajo dobiti kvalifikacijo »banca agente«.

Seveda so uvedli tudi servis za trgovanje z vrednostnimi papirji in njihovo upravljanje, vnovčujejo pokojnine, dajejo kreditne kartice, skratka delujejo kot vsaka sodobna banka v korist svojega klienta. Podprli so tudi vrsto kulturnih, športnih in drugih pobud.

Skupno premoženje Kmečke banke se je lani zvišalo za več kot milijardo lir in je preseglo pet milijard in pol lir. Čistega zaslužka so lani ustvarili 508.854.562 lir, ki so ga tako le porazdelili: za dividende 33.471.900 (450 lir za vsak delež), za redno rezervno 400 milijonov lir, za izredno rezervno 50 milijonov lir, za dobrodelne namene pa 25.382.662 lir. Z odobritvijo te porazdelitve dobička se je društveno premoženje še dvignilo in sicer na skoro šest milijard lir. (mw)

V soboto v Kulturnem domu

Osrednja goriška slovesnost ob 40-letnici osvoboditve

Smo tik pred 40-letnico osvoboditve naših krajev s strani slovenske partizanske vojske in v vseh naših krajih se vršijo razne proslave, tudi v počastitev praznika splošne vstaje v Severni Italiji, ki je bila 25. aprila 1945. Poleg že tradicionalnih, vsakoletnih polaganj vencev pred spomenike, ki so bili že včeraj zvečer, nekatera pa bodo danes, bomo Slovenci na Gorškem in v vsem zamejstvu nasploh, dali tem proslavam posebno obeležje. Nekaj prireditelj je že bilo posvečenih tej obletnici. Med temi je bila tudi revija pevskih zborov Primorska poje, ki je imela letos še poseben slovesni značaj z veliko več koncerti in nastopajočimi zbori kot v prejšnjih letih. V marsikaterem društvu so obletnico osvoboditve že proslavili. Ponekod bodo to še napravili. Obnovo rednega slovenskega šolstva po osvoboditvi praznujejo letos tudi naše šole.

Brez dvoma pa bo osrednja prireditev praznovanja 40-letnice osvoboditve tista, ki jo v soboto, 27. aprila, zvečer v Kulturnem domu priredita Slovenska kulturno gospodarska zveza in Vsedrzhavno združenje partizanov Italije za goriško pokrajino.

Prireditelj se bo pričela ob 20.

uri. Najprej bodo predvajali dokumentarni film o vseslovenski manifestaciji na Travniku lani 20. maja. Snemal, režiral ter glasbeno opremil ga je Zdenko Vogrič, spremeno besedo je dal prof. Aldo Rupel. Zatem bodo sledili pozdravni govori zastopnikov VZPI-ANPI (slovenski in italijanski). Slavnostni govor o pomenu 40-letnice za nas bo imel članikar Marko Waltritsch, član TO SKGZ. Na vrsti ba zatem predstavitev priložnostne brošure, ki jo je izdala SKGZ, uredil pa prof. Aldo Rupel. Zatem bo na sporedu recitaliepljenka z naslovom »Minuta tišine za vse, kar se preletata«, ki jo izvajajo člani kulturnega društva Valentin Vodnik iz Doline, na besedila Marija Čuka in v režiji Sergija Verča.

Še prej, v soboto, 27. aprila, bo mladinski odbor SKGZ priredil okroglo mizo o sožitju med Slovenci in Italijani v naših krajih. Pri okrogli mizi, ki bo v Kulturnem domu ob 17. uri, bodo sodelovali mladi, člani raznih strank in organizacij.

Seveda sodi v to proslavljanje tudi prvomajska slovesnost v Števerjanu. 1. maja popoldne, kot vsako leto, pred pričetkom kulturnega sporeda v Dvoru, za katerega skrbi kulturno društvo Briški grič, bo ob 16. uri na Trgu svobode, pred spomenikom padlim, slovesnost ob 40-letnici. Na njej bosta govorila predsednik TO SKGZ dr. Mirko Primožič in zastopnik pokrajinskega odbora VZPI-ANPI Silvino Poletto. Peli bodo združeni goriški zbori društev, ki so včlanjeni v ZSKD, igrala bo godba na pihala iz Brd. O števerjanskih prireditvah od 30. aprila tja do 5. maja pa bomo še pisali.

razna obvestila

V pisarni delavske zbornice CGIL v Gorici in drugih krajih na Gorškem dajejo strokovno pomoč pri izpolnjevanju davčnih obrazcev 740.

Sekcija VZPI - ANPI za Dol in Jamlje priredi v nedeljo, 5. maja, ob 14. uri piknik pri Legiši v Sabličih. Vabljeni člani, njihovi družinski člani in prijatelji. Hrano naj prinese vsakdo s seboj iz nahrbtnika.

Društvo slovenskih upokoencev za Gorisko bo imelo svoj redni občni zbor v soboto, 4. maja, ob 16.30 v mali dvorani Kulturnega doma. Po poročilih predsednika, tajnika in blagajnika bo razprava, izvolili bodo tudi nov odbor. Vabljeni vsi člani društva ter drugi upokoenci.

Ravnateljstvo goriškega plavalnega bazena javlja, da bo ta zaprt v soboto, 27. aprila, od 17. ure dalje. Na sporedu so namreč plavalne tekme.

Danes, 25. in v nedeljo, 28. aprila ter v sredo, 1. maja bo v RUPI

TRADICIONALNI PRAZNIK FRTALJE

Danes, ob 14. uri odprtje kioskov, ob 16. uri nastop ansambla Adria, otroškega zbora Kekec, mešanega zbora PD Mačkolej in moškega zbora KD Skala; priložnostni govor prof. Borisa Pahorja.

Nedelja, 28. aprila: ob 14. uri odprtje kioskov, ob 16. uri nastop FS »Danzerini di Lucinico«.

Sreda, 1. maja: ob 14. uri odprtje kioskov, ob 16. uri nastop dramske skupine PD Štandrež.

Vse dni ples — okusna hrana in pijača. Na prireditve vabi pevski zbor Rupa - Peč!

kino

Gorica

VERDI 15.00—22.00 »Urla del silenzio«.

VITTORIA 16.00—22.00 »Ulla — la manicule in calore«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

CORSO 15.30—22.00 »Innamorarsi«.

Tržič

EXCELSIOR 14.00 »Uno scandalo per bene«.

COMUNALE Zaprt.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00 »Lov na zeleni diamant«. Ob 20.00 »Prvaki postelje«.

Filmsko gledališče: ob 20.15 »Cut-terjev obračun«.

SVOBODA 20.00 »Veliki beli gospodar«.

DESKLE Zaprt.

Delegacije tudi iz Avstrije in Jugoslavije

V nedeljo 4. vsedrzhavni zbor združenja krvodajalcev FIDAS

Po nedeljskem zares množičnem Pohodu prijateljstva, se v Gorici pripravljajo na sprejem tisočev krvodajalcev, ki se bodo zbrali na 4. vsedrzhavnem prazniku krvodajalcev, v nedeljo, 28. t.m.

Pobudo za množično prireditev je dalo združenje FIDAS, ki združuje nad 40 pokrajinskih, oziroma področnih društev prostovoljnih krvodajalcev, ki imajo v svojih vrstah okrog 250 tisoč članov, od tega jih je skoraj četrtina v naši deželi.

Program predvideva ob 9. uri zbor pri spominskem parku, kamor bodo prišle tudi delegacije organizacij Rdečega križa iz Jugoslavije in Avstrije, ob 9.45 bo slovesnost s polaganjem vencev, zatem pa se bodo udeleženci, (napovedujejo prisotnost nekaj tisoč krvodajalcev iz vseh krajev države), v sprejedu po Korzu odpravili proti Travniku, kjer bo verski obred, za tem pa govori predstavnikov oblasti in združenj krvodajalcev. Ob tej priložnosti bo pokrajinsko združenje krvodajalcev za Goriško razvilo tudi nov prapor.

OBVESTILO PEVCEM ZBOROV

ZSKD

obvešča, da bo vaja združenih pevskih zborov za nastop v Števerjanu jutri, v petek, ob 20. uri v Ul. Croce 3.

Prosimo za številno udeležbo!

Družabni del zbora se bo nato odvijal na Trgu Battisti, kjer bodo udeležencem postregli s kosilom, poskrbeli bodo za nastop folklornih skupin in godb.

Naj ob tem povemo, da pomeni nedeljski vsedrzhavni praznik krvodajalcev nekakšen epilog vsedrzhavnega kongresa združenja FIDAS, ki se odvijal v Lignanu in kjer so prisotni delegati okrog 600 društev. V goriški pokrajini organizirano deluje 24 društev ali sekcij, od teh sta tudi dve slovenski, tista v Doberdolu in tista v Sovodnjah.

V NEDELJO V GORICI

Slovesnost ob dnevu delovnih invalidov

Devetnajst delovnih invalidov, od teh sedem težkih invalidov, je bilo v nedeljo deležno posebnega priznanja in denarnega nakazila ob vsedrzhavnem dnevu delovnih invalidov. Slovesnost je bila v Gorici z verskim obredom v kapucinski cerkvi ter z zborovanjem v deželnem avditoriju.

Na zborovanju so posebej opozorili na nekatera najbolj pereča vprašanja delovnih invalidov ter še zlasti na potrebo po njihovem ponovnem vključevanju in zaposlovanju v gospodarstvu.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Baldini, Verdijev korzo 57, tel. 84879

Ob spomeniku 503 padlim delavcem

Comelli pred ladjedelnico počastil 40-letnico osvoboditve

Pred veliko množico delavcev je odvetnik Antonio Comelli včeraj do polne počastil 40-letnico osvoboditve pred tržiško ladjedelnico. Govoril je pred spomenikom, ki spominja na 503 padle, italijanske in slovenske delavce ladjedelnice, ki so darovali svoja življenja med borbo. Slovesnosti je bil dan poseben pečat s prisotnostjo tržiškega župana Saccavinitja, predsednika goriške pokrajine Cumpete, predsednika deželne vlade Biasuttija in jugoslovanskega generalnega konzula v Trstu Mirošiča. Comelli je poudaril demokratičnost odporniškega gibanja v naši deželi, saj se je že med vojno ustvarjala demokratična oblast.

Podobne svečanosti so bile tudi v nekaterih drugih tovarnah in krajih. Danes zjutraj bodo polaganja vencev

tudi v raznih slovenskih krajih. V Štandrežu ob 10.30, ob isti uri v Podgori, na Vrhu ob 10. uri, na Peči ob 10.30, v Sovodnjah ob 11. uri, v Doberdolu ob 10.30, na Poljanah ob 10.45, na Palkišču ob 11. uri, v Jamljah pa ob 11.30.

Pohod na Vrh

Slovensko planinsko društvo priredi v nedeljo voden izlet za osnovnošolske otroke in starše iz Gabrij na Vrh z ogledom jamarskega doma. Zbirališče ob 9. uri v Gabrijah.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

San Nicolò, Ul. Primo maggio 94, tel. 73328.

Razstava panjskih končnic v gorškem kulturnem domu



V predverju gorškega Kulturnega doma so v ponedeljek zvečer odprli razstavo panjskih končnic, ki sta jo pripravili Zveza slovenskih pisateljev in Narodna in študijska knjižnica. Goriška razstava sledi ljubljanski in tržaški, kjer je doživela lep sprejem.

Goste večera je v imenu prirediteljev pozdravil tajnik ZSKD Rudi Pavšič, ki je podčrtal letošnjo bogato sezono v Kulturnem domu, ki jo bodo sklenili naslednjo nedeljo, ko bo na vrsti 3. revija otroških pevskih zborov Pesem pomladi. O sami razstavi pa je spregovoril ravnatelj NSK Milan Pahor, ki je podal zgodovinski prežet poslikavanja panjskih čelnic in se zaustavil na razstavljenih delnih, ki prihajajo iz Koroške.

Gre za zanimiv izbor končnic, ki se je na Koroškem kot ljudska umetnost uveljavila kasneje kot na Gorenjskem, kjer beležimo prve tovrstne umetnostne galerije na odprtem.

Razstava bo odprta vsak dan, od 17. do 19. ure, do 1. maja.

Drugi del večera v Kulturnem domu pa je obsegal razlago razstave o futurizmu, ki je odprta v Palači Attems. O tem je zbrnemu občinstvu spregovoril umetnostni kritik prof. Milko Renar ob nazornem prikazu diapozitivov, delo Zdenka Vogriča. Sama razlaga, ki je bila zares zanimiva in poučna, pa je bila povezana z vodenim ogledom razstave, ki so ga opravili včeraj dopoldne v Attemsovi palači.

V nedeljo mladi perci na reviji »Pesem pomladi«

V okvir številnih manifestacij, ki potekajo te dni v mestu in na vaseh, se vključuje tudi 3. revija otroških pevskih zborov »Pesem pomladi«, ki jo Zveza slovenskih kulturnih društev priredi v nedeljo, 28. aprila, ob 17.30 v Kulturnem domu. S to prireditvijo se pravzaprav pri osrednji kulturni organizaciji naše letošnje sezone, ki se je začela oktobra lani z celovečernim nastopom folklorne skupine Tine Rožanc.

Letošnja revija, tretja po vrsti, bo priložnost, da naše skupine preverijo znanje na odr našega osrednjega kulturnega hrama, da se med sabo spoznajo in spletejo nova prijateljstva. To je tudi nagrada za naše najmlajše, ki redno hodijo na vaje, nastopajo in s tem prispevajo svoj prosti čas naši kulturi. Letošnja revija bo še bolj bogata od prejšnjih, saj se bo na odr predstavilo kar

deset skupin. Prvič bodo med nami tudi tržaški otroci in prvič se bodo pevcem pridružili tudi godbeniki.

Skupine, ki bodo nastopile na »Pesmi pomladi« so: mestni otroški zbor (vodi ga Rozina Konjedic), mladinski zbor Jezero iz Doberdola (Magda Prinčič), otroški pevski zbor Oton Župančič iz Štandreža (Elda Gravner - Nanut), otroški pevski zbor Briški grič iz Števerjana (Ivan Klanjšček), mladinski zbor Kekec iz Gorice (Franka Žgavec), pevska skupina učenek osemletke iz Šempetra (Jasmina Gorjanc), otroški pevski zbor Skala iz Gabrij (Anton Klančič) ter mladinska skupina Oton Župančič iz Štandreža (Elda Gravner - Nanut). Spored bodo zaključili s skupnim nastopom zbora iz Gorice in Štandreža ter šolski orkester Šole Glasbene matice iz Gorice (Silvan Križmančič).

Slovenska kulturno-gospodarska zveza in Vsedrzhavno združenje partizanov Italije vabita na

PROSLAVO 40. OBLETNICE OSVOBODITVE

ki bo v soboto, 27. aprila 1985, ob 20. uri v KULTURNEM DOMU V GORICI

Miranda Caharija v glavni vlogi novega filma »Blok svoboda«

PULJ — Bliza se najpomembnejša preizkušnja za jugoslovansko filmsko produkcijo, Puljski festival. Še pol-drugi mesec časa in bo zapadel rok za prijave filmov na ta festival, ki bo letos od 20. do 27. julija. Do danes je že bilo prijavljenih nad 40 filmov, ki pa verjetno ne bodo vsi dokončani do zastavljenega roka. Dober del filmov, ki jih bomo gledali v Areni ali v informativnem programu še snemajo in zato je vprašanje prijav še na široko odprto.

Film, ki ga sicer še snemajo, a bo prav gotovo na festivalu (lahko bi si upali celo trditi, da bo v Areni) je **Blok svobode - Blocco libertà**, celovečerni prvenec režiserja Vladimirja Fulgosija. **Blok svoboda** (ni pa izključeno, da bi lahko film še preimenovali do začetka puljskega festivala) je film o Pulju, o mestu, ki ima svojo posebno zgodovino, svoje edinstveno gledanje na stvarnost, svoje enkratne prebivalce. Vse to izhaja tudi iz romana »Ariva i drusi, ili caco su nassa dizza« Milana Rakovaca, po katerem je bil spisan scenarij. Deloma je to avtobiografsko delo, v katerem se pisatelj spominja svoje-ga otroštva, s tem da opisuje materi-

žacan, ki nastopa v filmu, Andrej Pisani. Najprej sem Mirando prosila, naj sama opiše ženski lik, ki ga igra.

Luca je mlada vdova, ki je primorana s sinom Grgo (igra ga enajstletni deček Mario) zapustiti vasico v bližini Poreča in se preseliti v Pulj, v veliko mesto. Dabila bo službo v trafiki in začela svoje novo, trmasto in ponosno življenje, zase in za svojega otroka. Mirandi so ponudili to vlogo po interpretaciji Slakovega filma Eva ter po njenem nastopu v filmu — TV nadaljevanki **Zadarski memento**. S svoje strani pa se je Miranda navdušila nad scenarijem, kakor hitro je dojela dokončno sliko vdove Luce. Miranda pravi, da ji je podobna. Trmasta in svojeglava, karakterno bližja Evi, kot pa aristokratski predstavnici zadarskega malomeščanstva, je Luca po svoje zelo zahteven lik. Čeprav ima razmeroma malo teksta (mimogrede je to tekst v istrski hrvaščini), mora Luca izpovedati svoj čustva na čim bolj naraven in preprost način, s kretjo in z očmi, kar pa je za gledališkega igralca dokaj nenavadno. »Če je lik dober te prevzame«, trdi Miranda, »se v vlogo tako vživiš, da ne 'igraš' več.« In sodeč po kadrih, ki jih je snemala, medtem ko smo bili z ekipo, to tudi drži.

Sicer pa tudi ekipa tokrat pred-

stavlja primer zase, glede na to, da združuje nekatere med najboljšimi talenti jugoslovanskega filmskega sveta. Snemalec Boško Nikolić ima doma kar celo kolekcijo zlatih Aren, če že nečemo omeniti njegovega zadnjega uspeha v vlogi režiserja - snemalca filma **Balkanski špijun**. Takoj za njim v lestvici po priborjenih zlatih Arenah je tonski snemalec Siniša Jovanović, vsem znan kot »Singer«, kot je med drugim poudarila Miranda. Pogovor je tekel tudi o režiserju, Vladimiru Fulgosiju, ki ima za seboj nekaj kratkometražnih filmov, v glavnem na pol dokumentarnega značaja, in precej televizijskih režij. Miranda je pohvalila njegov način dela, ki pušča igralcem dovolj svobode, da si lahko tudi nekoliko po svoje priokroji lik, ki ga igrajo, obenem pa je podčrtala vlogo direktorja filma Vanje Alinovića.

Miranda, ki je pripeljala na set tudi mladega in obetajočega Andreja Pisanija (in je torej nastopila tudi kot talent-scout), je morala za mesec dni pustiti svoje gledališko delo. Ni ji bilo žal, obenem pa je bilo iz njenih besed razvidno, da je le gledališče njena prva in velika ljubezen in da komaj čaka, da bo spet pred svojim priljubljenim, »tradicionalnim« občinstvom.

EVA FORNAZARIĆ

iz likovnih galerij

Svojevrstna Atlantida

Po dobrih treh letih se je vrnila pred svoje domače, tržaško občinstvo znana tržaška umetnica Alice Gombacci, ki svoje razgibano in plodno življenje preživlja v glavnem v Rimu, pa čeprav jo pogosto srečujemo tudi v Trstu, kjer je ohranila svoj dom. Tudi tokrat je svoja novejša dela dala na ogled v zelo zahtevni središčni galeriji Torbandena, kjer je doslej že nekajkrat razstavljala. Gombaccijeva, ki se sicer ukvarja tudi s scenografijo za gledališče in film in ki se likovno izraža tudi v grafiki in tridimenzionalni likovnosti, je tokrat pripravila tehnično izredno enovito in vsebinsko zelo enotno razstavo, ki ji je dala naslov »Atlantida«.

Vseh 18 razstavljenih del v mešani tehniki obdeluje sireno, torej mitično morskorojko, v najrazličnejših pozah in stanjih, pa tudi v najrazličnejših okoljih, vendar predvsem med ostanki prav tako mitične Atlantide nekeje v morskih globinah.

Tudi na tej razstavi vidimo dobro znano umetnico v vseh njenih znanih in priznanih značilnostih. Njena sirena ima krepke ali če hočemo obilnejše konture, kot ima pri njej ženska ved-

no obilnejše oblike. In tudi kar se barvnosti tiče, je Gombaccijeva tudi tokrat vedno ista umetnica, kakršno poznamo že skoraj dvajset let, odkar se javno predstavlja. Barvnost njenih del je bolj skopa in v svojih delih umetnica uporablja v glavnem mračne ali celo mrakobne barve, predvsem temeljito pripravljeno rjavo barvo, kateri bomo dodali še nekaj prav tako mračne rdeče barve in nekoliko bolj čiste okra barve, ki ob nekoliko močnejši svetlobi zadobi poseben ton. Isto velja tudi za nekakšno sivo - sinjo barvo, ki jo pa uporablja še manj.

Pa še nekaj velja dodati ob sedanjih razstavi: v njenih delih je veliko simbolike, ali če hočemo, še raje veliko surrealizma. V vseh njenih delih pa se vidi preciznost, s katero umetnica začenja svoje človekolike figure, kjer se roke spremene v nekakšna krila, spodnje okončine pa v del ribjega trupa in v ribji rep.

Gombaccijeva se pač ponovno zelo dostojno predstavlja svojem občinstvu, ki si bo moglo njena dela ogledati v galeriji Torbandena vse do konca meseca. (Fre)

Radijski odmevi

»Iz zakladnice pripovedništva«

Ciklus proznih odlomkov »Iz zakladnice pripovedništva« — s podnaslovom »Slike iz družinskega albuma« — je v redakciji Nataše Sosič dvakrat tedenski sklop branih odlomkov najrazličnejših avtorjev. Če samo preletimo vsebino ciklusa, kot se ta kaže znotraj tekočega koledarskega leta pa tja do sredine maja, potem lahko že kar ob enem samem pogledu ugotovimo, da gre za nenavadno obsežen izbor, ki v svojih rednih objavah nanese zajeten spisek avtorjev in končno tudi izvajalcev. Znano je, da je imelo objavljane proznih del ali njihovih odlomkov na radiu marsikje in marsikdaj posebno hvalježno, da ne rečemo odzivno mesto. Primerno izbran odlomek se v ustrezni interpretaciji, po možnosti podkrepljeni vsaj z zvočnim uvodom in odzvenom, naravnost organsko vtopi v naravo in značaj radijskega medija, ki je bil in je vedno najmočnejši in preprosto povedan, pa toliko bolj pomenljivi besedi: v intimi oziroma intimnosti.

Morda je ravno radio s svojim posebnim odjemalcem, poslušalcem, najprimernejše »uprizoritveno« prizorišče za prozno besedo, za oživilitev ali oživljanje posebnega postopka, ki se mu sicer v odjemalcu pravi branje: torej srečanje s samim seboj v tišini, zbranosti, ter avtorjem, ki omenjeno sozvočje in pripravljenost omogoča in v nekem smislu sproža.

Ciklus se je pravzaprav iz »svetovnega« izbora pričel ostriti vse bolj v slovenski in končno tudi zamejski prerez ter v petih mesecih razpona zajel častiljiv seznam avtorjev: med tujimi omenimo med drugimi Anne Philipe, Ephraima Kishona, Helen Keller, Natalio Ginzburg, E. M. Remarque, R. M. Rilkeja, Johna Steinbecka, Turgenjeva, Vergo tja do Tomizze ter Christiane F. s proslavljenim in »zloglasnim« delom: »Mi, otroci s postaje Zoo«. Med osrednje slovenskimi — če je dovoljeno uporabiti ta izraz v geografskem smislu — so tu imena kot: Danilo Lokar, Jože Javoršek, Bazilija Pregelj, Pavle Zidar, Saša Vuga, Miško Kranjec, Jolka Milič, Juš Kozak, Marjan Rožanc in drugi, med strogo zamejskimi pa Boris Pažerc, Ivanka Hergold, Alojz Rebula, Alenka Rebula, Vinko Beličič.

Na koncu moramo omeniti še celo galerijo izvajalcev, ki so pač poglaviti nosilci komunikacije med predlogo in poslušalcem: Maja Lapornik, Marinka Teuerschuh, sicer napovedovalci Savina Remec, Aleksij Pregarc in Gregor Pertot ter — med naslednjimi nekateri tudi po večkrat — Mira Sardoč, Bogdana Bratuž, Maja Blagovič, Anton Petje, Vladimir Jurc in Tone Gogala. Verjetno bi kazalo v bodoče to ali podobno oddajo intenzivirati v našem, se pravi zamejskem prerezu, morda brez prevelikega strahu pred odmakrjenostjo ali enolično strjenostjo.

JANEZ POVŠE

Razstava srbske umetnosti



Na Gradu sv. Justa si lahko ogledamo zanimivo razstavo srbske umetnosti iz 19. stoletja. Razstavo so priredili SR Srbija, Tržaška avtonomna letovišarska ustanova in Dežela F-JK

Kontovel in Jezero, dve »mlajši« vasi tržaške okolice

O bogastvu tržaških arhivov z viri iz poznega srednjega veka je že marsikdo spregovoril. Največje število teh virov sega v 14. in 15. stoletje. Razmeroma malo teh virov pa je bilo do danes objavljenih, oziroma prepisanih. Večino torej poznamo samo v izvorniku, ki je napisan v srednjeveški latinščini z okrajšavami. Zato je za posameznika, ki ni vsem, te pi-save, branje teh listin zelo mučna ali skoraj nemogoča zadeva.

Eden izmed teh redkih virov, ki je bil objavljen, je »Libro delle Riformagioni« ali tudi »Libro dei Consigli«, ki vsebuje sklepe tržaškega mestnega sveta v letih od 1411 do 1429. Prepisal ga je tržaški zgodovinar Marino Szombathely, ki je objavljal še nekatere druge tržaške srednjeveške viro, kot na primer obsežne Statute iz leta 1350 in 1421. Izvirnik je ohranjen v Diplomatskem arhivu tržaške Mestne knjižnice in je hlistavljeno iz pergamenskih listov. Kodeks so uporabljali skoraj vsi, ki so se bavili s tržaškim zgodovinskim pisjem. Szombathelyjev prepis je izšel kot samostojna knjiga leta 1970 na približno 300 straneh v zbirki »Fonti e studi per la storia della Venezia Giulia«. Knjiga je torej zelo dragocena, ker omogoča pregledovanje tega zanimivega vira vsem, ki se kakorkoli bavijo s preučevanjem preteklosti Trsta in zaledja.

V pričujočem članku bom posvetil tej knjigi nekaj vrstic in to prvenstveno podatkom o dveh vaseh tržaške okolice, Kontovelu in Jezeru, ki se prav v tem viru prvič omenjata.

Začnimo s Kontovelom, in sicer z odlomkom z dne 30. 7. 1413, s katerim

je tržaški mestni svet dal nalog mestnim sodnikom, da se pozanimajo o stanju zemljišč med utrjenim stolpom Mokolan, »castrum Moncholanos«, (še danes vidimo ostanke tega stolpa v obliki male vzpetine ob kontovelškem pokopališču) in cerkvi sv. Hieronima - »Ecclesia S. Ieronimi« (kontovel-ska cerkev). V odluku se še določa, naj se zemljišča, kar jih je zasebnih, odkupijo v imenu in v korist občine za prebivališča Slovanov, ki so se ali se bodo naselili na ozemlju tržaške občine. Torej to bi bil neke vrste upravni akt, s katerim se ustanavlja Kontovel. Tržaški zgodovinar P. Kandler je v prejšnjem stoletju prvi objavil ta odluk in razlagal, da so bila ta zemljišča namenjena prebivališčem ubežnikov pred Turki iz Bosne in Hrvaške. To verzijo so po Kandlerju povzeli lokalni zgodovinarji in vztrajajo pri njej še danes, čeprav je S. Pahor leta 1962 z utemeljeno raziskavo (Jadranski koledar 1962, S. Pahor: Iz zgodovine Kontovele) postavil v resen dvom Kandlerjevo trditve. Pregledal je namreč prve seznane plačevalcev najemnin tržaški občini za prebivališča in zemljišča na Kontovelu, in sicer od leta 1450 naprej. Po primkih je ugotovil, da so bili vsi takratni prebivalci te vasi, razen morda ene-ga, domačini. Imeli so namreč primke iz okoliških vasi. Občina torej zemljišča ni namenila ubežnikom pred Turki, Hrvatom in Bosancem, ampak je naselila domače ljudi, katerim je dala v najem zemljišča in si tako zagotovila trajne dohodke od najemnin.

Iz leta 1421, točneje 10. 11. 1421,

torej komaj 8 let po zgoraj omenjenem odluku, poznamo prvo neposredno omembo o novopostavljeni vasi, in sicer kot vasi Sv. Hieronima, »villa de Sancto Geronimos«. To je torej najstarejša znana omemba Kontovele. Tega dne se je namreč ob klicu zvonov sestal tržaški mestni svet in obravnaval spor med Prosečani in Kontovelci. Prišlo je namreč do fizičnih obračunavanj med prebivalci obeh vasi, v katerih sta bila dva Kontovelca smrtno ranjena. Prosečani so celo nameravali zažgati novo postavljeno vas. Očitno Prosečanom ni bila po volji ustanovitve nove vasi v neposredni bližini njihove, ker so verjetno bili na tak način prikrajšani z zemljišči. Mestni svet je pomiril vaščane.

Pod letnico 1423 je v tej knjigi spet zabeležen zanimiv dogodek. Dolinčani, »homines de Villa Sancti Odorichis«, so se pritožili tržaški občini, ker jim je škofov upravnik, neki »Soboc« (Zobec) posekal gozd, last tržaške občine in z drvmi žgal apno. Gozd so domačini rabili v času vojne, ker so v njega skrivali živo in jo tako obvarovali pred krajo s strani sovražnika. Mestni svet je dal prav Dolinčanom in Zobca kaznoval. Priimek Zobec, kot dobro vemo, se je na dolinskem območju ohranil do današnjih dni.

Dne 31. 12. 1425 naproša neki Iustus de Leo tržaški mestni svet za nakup občinskega zemljišča, med Zatrečcem — »villa del Bresec« in hribom Sv. Mihaela »mons Sancti Michaelis«, na katerem si namerava

zgraditi hišo. Ta zapis nam nudi najstarejši znani podatek o hribu Sv. Mihaela nad Boljuncem in seveda o tej cerkvi, ki je bila opuščena verjetno z jožefinskim dekretom iz leta 1785. Podatek nam dokazuje starost tega toponima in cerkve same. Starejši toponim hriba, ki bi segal v dobo pred zgraditvijo cerkve, torej na začetek 15. stoletja, ni bil več v rabi in ime svetnika, kateremu je bila posvečena cerkev, je že dalo ime hribu samem. Nasprotno lahko ugotavljamo, da je bližnja cerkev sv. Roka na hribu Koromačniku nedvomno mlajša. V začetku 15. stoletja je zelo verjetno še ni bilo (v viru prve polovice 15. stoletja se ta vzpetina omenja kot »Comoraza berda«) in tudi kasneje, ko je cerkev že obstajala (viri iz 17. in 18. stoletja v dolinskem župnijskem arhivu), ime sv. Roka ne izpodrine imena Koromačnik (S. Rocho in Coromacnich). Za domačine pa je še dandanes ta hrib Koromačnik in ne hrib Sv. Roka.

Dne 17. 2. 1428 je tržaški mestni svet potrdil dve prošnji, in sicer nekega Luchina de Satiella in nekega Lukeža Kosmača iz Zatrečca »Luchez Cosmac« ali tudi »Cosmatic del Bresec«. Omenjena naprošata tržaški mestni svet naj jima da v najem občinski zemljišči v okraju Jezero, in sicer pri cesti, ki pelje iz Bazovice k Muhovegu gradu, »in contracta Iexere ... a parte inferiori strata Comunis, per quam itur a Bisovica ad Mocho ...«. Pri tem zapisu lahko ugotavljamo, da predstavlja najstarejšo znano omembo Jezera, vasi v dolinski občini. Očitno vas pa takrat še ni obstajala, saj je kraj

imenovan kot »contracta« (okraj) in ne kot »villa« (vas). Vendar se v viru že omenja hiša Luchina de Satiella in tako lahko sklepamo, da je na Jezeru takrat že stala vsaj ena stanovanjska zgradba, predhodnica kasnejše vasi. Jezero je torej »novejša« vas dolinskega območja, saj poznamo večino dolinskih vasi že pred tem datumom v zgodovinskih virih kot »villa« (vas).

Dne 24. 4. 1428 spet zabeležimo zanimiv podatek, in sicer prošnjo nekega Martina »de Sozimerberg« na tržaški mestni svet za najem opuščene zemljišča nad kraškim robom »extra Venam Comunis«, v okraju in kraju (naseljenem), ki mu pravijo Jezero »in contracta et loco qui dicitur Iexero« nad prelazom Muhovega gradu »extra passum castri de Mucho«. Iz tega zapisa se izvemo, da meji to zemljišče na občinsko zemljišče in na dve poti: ena pelje proti vasi Gročana »versus villam Gorceane«, druga pa proti vasi Draga »versus villam Drages«. Omenjeni Martin si je nameraval na tem zemljišču zgraditi hišo. Spet kopica zanimivih podatkov. Jezero leta 1428 ni še vas, ampak »contracta« (okraj) in »lucus« (obljudeni kraj), medtem ko sta Draga in Gročana že vasi. Prav v teh letih prihaja torej z dajanjem v najem zemljišč v okraju »Jezero« s strani občine do naselitve in nastanka vasi. Za Drago pa predstavlja leto 1428 verjetno najstarejšo znano omembo te vasi. Zanimiva je tudi omemba dveh poti iz Jezera, in sicer proti Gročani in proti Dragi.

STANKO FLEGO

Po sinočnih povratnih polfinalnih tekmah v treh evropskih nogometnih pokalih

Juventus v finalu, Inter in Željezničar izločena

POKAL PRVAKOV
Bordeaux — Juventus 2:0
(1:0)

STRELCA: Müller v 24. min., Battiston v 80. min.

BORDEAUX: Dropsy, Thouvenel, Tusseau, Spetch, Battiston, Girard, Rohr (od 55. min. Chalana), Tigana, Lacombe, Giresse, Müller.

JUVENTUS: Bodini, Favero, Cabrini, Bonini, Caricola, Scirea, Briaschi (od 87. min. Pioli), Tardelli, Rossi (od 65. min. Prandelli), Platini, Boniek.

SODNIK: Lamo Castillo (Sp.); KO-TI: 11:2 za Bordeaux; GLEDALCEV: 40 tisoč.

BORDEAUX — Juventus je uspel veliki met! Uvrstil se je v veliki finale Pokala prvakov, ki bo na sporedu konec maja v Bruxellesu proti angleškemu prvaku Liverpool, ki je celo na tujem premagal šibke Grke Panathinaikos. Vendar pa je bila njihova sinočna naloga hraniti tri gole prednosti proti razigranim Francozom vse prej kot lahka. Obratno. Proti koncu tekme je celo kazalo, da bodo Giresse, Tigana in tovariši izsilili podaljške, ki bi bili skoraj čudežni.

Tekma se je začela zelo nervozno

in grobo, tako da je moral španski sodnik Lama Castillo razdeljevati rumene kartone na desno in levo. Po prvem голу, ki ga je dosegel tujec Müller, ki je spretno izkoristil podajo Lacombeja, se je igra nekoliko umirila, pa tudi Francozi so nekoliko unesli svoj zelo hiter ritem.

Tekma se je v drugem polčasu povsem umirila, ko je le deset minut pred koncem branilec Battiston dosegel skoraj neverjeten gol s silovitim strelom s kakih 35 metrov. Vse je bilo spet na kocki, vendar pa so tokrat stopili na površje Juventusovi branilci, ki so zadržali poraz v častnih mejah. Uvrstitev Turinčanov v finale je zaslužena, sinoči pa so dobro igrali Cabrini, Bonini, Scirea in Boniek na eni, Tigana, Giresse in

Lacombe na drugi strani, sicer pa so se čisto vsi odlikovali po požrtvovalnosti.

POKAL UEFA

Real Madrid — Inter 3:0 (2:0)

REAL MADRID: Miguel Angel, Chendo, Camacho, Stielke, Salguero (v 26. min. Fraile, v 76. min. Juanito), San José, Pineda, Michel, Santillana, Gallego, Valdano.

INTER: Zenga, Bergomi (v 38. min. Pasinato, v 80. min. Causio), Mandorlini, Baresi, Collovati, Bini, Cucchi, Sabato, Altobelli, Brady, Rummenigge.

STRELCA: Santilana v 12. in 42. min., Michel v 57. min.

MADRID — Ekipe Real Madrida je gladko in zaslužno premagala Inter z 3:0 in se tako uvrstila v dvojni

finale pokala UEFA. Tu pa je treba takoj dodati, da je moral že v prvem polčasu zapustiti igrišče Bergamo, ki so ga gledalci zadeli s stekleno kroglico v glavo, tako da je celo za nekaj minut izgubil zavest. Tekma in torej kvalifikacija Madridčanov je torej pod vprašanjem.

Mimo tega dogodka pa je Inter igral v bistvu še precej raztreseno in nepovezano ter večji del tekme pasivno prenašal napade domačinov. Le vratarji Zengi se mora zahvaliti, da ni bil poraz še bolj pekoč. Inter je odpovedal že v začetku, ko so igralci Reala takoj silovito potegnili ter nekoliko popustili le v drugem polčasu. Vendar pa je to bilo dovolj, da so premagali ekipo, ki je le senca tiste, ki je pred dvema tednoma zaslužno slavila v Milanu.

Željezničar — Videoton 2:1
(1:0)

STRELCA: Bahtić v 5. min., Čurić v 68. min., Csuhay v 88. min.

ŽELJEZNIČAR: Škoro, Berjan, Bahtić, Šabanadžović, Čaplić, Komšić, Bahtić, Škoro, Čurić (v 80. min. Čilić), Baždarević, Samardžija.

VIDEOTON: P. Diztl, Csuhay, Horvath (od 46. min. Novat), L. Diztl, Vegh, Burcsa, Borsanyi, Wittmann,

Szabo, Vadasz, Palkovics.

SODNIK: Pauly (ZRN).

SARAJEVO — Kaj lahko rečemo o včerajšnji tekmi? Morda edino to, da Željezničar še ni zrel za mednarodno sceno. Vse, kar je dobrega naredil skozi vso tekmo, si je podobno kot na prvem srečanju na Madžarskem zapravil prav pred koncem. Sarajevčani so silovito začeli, saj so morali nadoknaditi dva gola razlike, in polovico naloge izpeljali že po 5 minutah, ko so po zmešnjavi v kazenskem prostoru Videotona povedli z Bahtićem. Gostje so se v glavnem branili in pritisk razbremenjevali s protinapadi. Potem ko je v 15. min. precej tvegati, je Željezničar nadaljeval dosti bolj oprežno.

V drugem polčasu so domači znova silovito začeli in imeli dve izredni priložnosti, ki je bilo teže zgrešiti kot zadeti mrežo (s Čurićem in Bahtićem). Končno je Čurić po napaki gostujočega vratarja le povišal na 2:0. Sedem minut kasneje bi bilo lahko 3:0, a Željezničarjevemu napadu ni šlo. Na drugi strani pa je Videoton dokazal, da ni slučajno v polfinalu in se je v bistvu s svojim drugim strelom v vrata (po običajni napaki domače obrambe) v vsem drugem polčasu prebil v finale.

Tako včeraj v evropskih nogometnih pokalih

POKAL PRVAKOV

Bordeaux — Juventus 2:0 (prva tekma 0:3) — uvrščen Juventus

Panathinaikos — Liverpool 0:1 (prva tekma 0:4) — uvrščen Liverpool

POKAL POKALNIH PRVAKOV

Everton — Bayern 3:1 (prva tekma 0:0) — uvrščen Everton

Dinamo — Rapid 1:1 (prva tekma 1:3) — uvrščen Rapid

POKAL UEFA

Real Madrid — Inter 3:0 (prva tekma 0:2) — uvrščen Real Madrid

Željezničar — Videoton 2:1 (prva tekma 1:3) — uvrščen Videoton

Košarka: polfinale italijanskega play-offa

Danes povratni srečanja

MILAN — Glede izida današnjih povratnih polfinalnih srečanj italijanskega košarkarskega play-offa vlada velika negotovost, še zlasti za tekmo med Scavolinijem in Indesitom. V Caserti so se sicer uveljavili Oscar in tovariši, vendar s precejšnjo težavo, toda med letošnjim prvenstvom so pripravili marsikatero presenečenje, začeni s svojo uvrstitvijo v končno prvenstvo, potem ko so že bili na spodnjem delu lestvice. Vendar je tudi Scavolini v zadnjih tekmah pokazal, da je v res dobri formi, poleg tega je trdo namenjen, da izkoristi prednost domačega igrišča in si izbori pravico do tretjega srečanja. Z druge strani ne gre pozabiti, da je Tanjević za vsako prilož-

nost našel kakšno nepričakovano rešitev, tako da bi si znal morda že drevi izboriti mesto v finalu.

V drugi tekmi, med Berlonijem in Simacom, je nekaj več prednosti le na strani Petersonovega moštva. Berloni ga je sicer v prvi tekmi spraval v precejšnje težave, vendar ima Simac tak potencial, da mu morda ne bo treba v tretje na igrišče.

Devet golov Triestine

SAN PIER D'ISONZO — V prijateljskem nogometnem srečanju je Triestina z 9:0 (2:0) premagala enajsterico Isonza, šest zadetkov je dosegel Giorgis.

Zanimiva in koristna pobuda ŠD Dom

V prizadevanju, da bi propagiralo in povečalo zanimanje za namizni tenis na Goriškem, je športno društvo Dom v torek zvečer v telovadnici Kulturnega doma organiziralo nadvse zanimivo prireditev, na kateri so sodelovale štiri namiznoteniške ekipe: Dom, Azzurra iz Gorice, Vrtojba in zgornji Kras, letošnji italijanski državni prvak. Že sam odziv občinstva je potrdil pravilnost izbire prirediteljev, tako da smo prisostvovali zares prijetnemu večeru ob uživanju lepe namiznoteniške predstave.

Sedaj pa je na vrsti drugo dejanje pobude, in sicer uresničitev želje, da bi se k Domu, ki kot edino društvo na Goriškem goji namizni tenis, prijavilo lepo število mladih in prijelo za lopar ter se postavilo ob zeleno mizo. Sicer je to misel med pozdra-

vom podčrtal tudi predsednik ŠD Dom arh. Jože Cej, ki se je zahvalil vsem nastopajočim in v prvi vrsti ženski postavi Krasa, ki je tako visoko ponesla našo telesno kulturo. Ob tej priložnosti sta pokrajinski odbornik za šport Mirko Špacapan in pokrajinski predsednik CONI Cristiani izročila Krasu in Vrtojbi spominske plakete. Spominsko darilo na večer je ekipam izročil tudi Boris Baša v imenu Kmečke banke, ki je bila pokrovitelj prireditve.

IZIDI: Dom - Azzurra 2:1; Fabbr - Musina 0:2; Lutman - Terrazzer 2:0; Lutman - Zalate - Musina - Terrazzer 2:1; Kras - Vrtojba 1:2; Milič - Gorkič 1:2 (21:19, 20:22, 15:21); Cergol - Vodopivec 2:0 (21:16, 21:16); Sedmak - Doljak - Gorkič - Markič 1:2 (21:19, 18:21, 15:21).

Dirka po Španiji

ZAMORA — V drugi etapi kolesarske dirke po Španiji (od Valladolida do Zamore, 177 km) je zmagal Belgijec Eddy Planckaert, ki je v ključnem naletu prehitel Francoza Castainga, rojaka Devosa, Španca Cueva in vrsto drugih tekmovalcev, ki so na cilj prišli z istim časom. Na skupni lestvici še vedno vodi Nizozemec Oosterbosch s skupnim časom 4.43'01". Sledijo: 2. Indurain (Šp.) po 8'; 3. Duclos - Lassalle (Fr.) 10'; 4. Yates (VB) 10'; 5. Gorospe (Šp.) 11'; 6. Kelly (Ir.) 13". Najboljše med Italijani je Giambattista Baronchelli, ki je z zaostankom 2'12" na 101. mestu.

Tudi Slovenci med najboljšimi športniki v deželi

VIDEM — V torek bodo v avditoriju inštituta Zanon v Vidmu nagradili najboljše deželne atlete v letu 1984. Nagrajevanje organizira deželna uprava s sodelovanjem CONI in italijanskega združenja športnega tiska (USSI). Na svečanost so povabili 159 deželnih atletov, od katerih je kar 57 že obleklo italijanski državni dres.

Med nagrajenimi bodo tudi slovenski atleti in sicer motociklist Danilo Štoka, Poletov kotalkar Samo Kokorovec ter članice ženske namiznoteniške ekipe Krasa Marina Cergol, Sonja Milič, Damjana Sedmak in Sonja Doljak.

Uspešni nastopi poletovcev

V soboto in nedeljo je bila v Miramarskem drevoredu predzadnja faza pokrajinskega prvenstva za državne mladince. V ženski kategoriji je Polet zastopala samo Giovanna Suban. Po obveznih likih se je uvrstila na 4. mesto, z dobrim prostim programom pa se je prebila na odlično 3. mesto.

V moški kategoriji so nastopili trije poletovci, ki so v obveznih likih uveljavili svojo premoč. Po prostem programu pa je prvo mesto zasedel Giannino, Roberto Savi in Mojmir Kokorovec pa sta zdrknila na 2. oziroma 3. mesto. Edino mlademu Mitji Kokorovcu ni uspela uvrstitev v deželno fazo, vendar ne gre pozabiti, da je prvič, ko nastopa v višji kategoriji.

Nedavno je bilo tudi pokrajinsko prvenstvo za naraščajnike (Polet ni i-

mel svojega zastopnika) in mladince (absolutna kategorija). Med slednjimi se je pomeril Samo Kokorovec, ki pa so ga kljub odličnemu nastopu sodniki oškodovali za 1. mesto. Med Samovimi navijači smo opazili tudi navdušene obraze švicarskih kotalkarjev iz Winthertura, ki so deset dni trenirali na Poletovi plošči. Polet je tako utrdil prijateljske stike, ki jih goji z društvi sosednjih držav.

V soboto in nedeljo bo zadnja faza pokrajinskega prvenstva za deželne seniore in plesne pare. Za deželne seniore bodo tekmovali poletovke Antonella Pavat, Helena Sosič in Tatjana Kokorovec. V nedeljo pa sta se Samo Kokorovec in Damjan Kosmač vrnila iz Modene, kjer sta bila na izbirnem treningu za državno reprezentanco.

(Ta. Ha.)

komentar trenerja franka drasiča

Borbenost - pravo odkritje



S sobotno tekmo se je zaključila letošnja sezona v ženski odbojarski B ligi. Srečanje med Meblom in Nerveso je bilo le gola formalnost, kajti rezultat ni vplival na končno

mesto na lestvici. Moja želja je bila, da bi občinstvo gledalo dobro odbojarsko predstavo in da bi z zadoščenjem ugotovilo, da so dekleta med letom trdo delala in dokazala določen napredek ne samo v tehničnih elementih, ampak predvsem v volji, požrtvovalnosti in zagrinosti. In mislim, da smo ta cilj dosegli, čeprav smo odšli z igrišča poraženi. Rezultat 2:3 v korist nasprotnika jasno priča, da je bila tekma zanimiva, borbeno in kvalitetna. Zmagala je pač ekipa, ki je bila prisrebnejša in tehnično boljše. Toliko o sobotni tekmi.

Kakšne novosti in katere zanimivosti je pokazalo letošnje prvenstvo? Sistem tekmovalstva v dveh podskupinah se ni obnesel. Prvenstvo je bilo manj zanimivo in privlačno. Preveč je bilo le formalnih tekem, ki niso odločale o uvrstitvah. Na dvajset tekem smo odigrali kar osem takih, pet v prvem in tri v drugem delu.

Druga ugotovitev je velika razlika v kvaliteti ekip. Od 12 ekip, kolikor jih je sestavljalo našo skupino, je bilo 5 očitno boljše in 7 slabše, brez vmesnih izjem. Odigrani sta bili tako dve prvenstvi: eno uradno in drugo med prvimi petimi.

Ekipe so se predstavile z različnimi društvenimi strukturami: ekipe, ki so izstopale, so imele boljše društveno podlago, sponzorja in organizacijsko strukturo. Zlasti velja to za prvi dve uvrščeni ekipi. Slabše uvrščene ekipe pa so še vedno imele amaterski ustroj, kjer je bil trener še vedno glavni faktor, torej tehnik, organizator, odbornik itd.

S tehničnega vidika so me prijetno presenetile vse ekipe z zelo dobrim

znanjem osnovnih tehničnih prvin in so torej blesteli predvsem v obrambi. Naš napad je bil zdaleč najboljši, obramba pa morda ena najslabših. Vse boljše ekipe so zelo malo grešile, kar je sad dobrega dela v mladinskem obdobju.

Taktično so vse ekipe igrale obrambni sistem 3-2-1, to je s srednjim obrambnim igralcem pomaknjem nazaj. Kot način igre pa so vse ekipe sprejele sistem enega podajalca in pet napadalcev. In morda prav v tem je bila med ekipami največja razlika. Ta način igre je zelo zahteven, dinamičen in ne dovolji napak. Kdor je imel dobrega podajalca in liderja ekipe (Torrefranca, Pordenone in Nervesa), je tudi zasedel dobro mesto.

Največja novost je bila seveda v servisih, kjer so vse ekipe zaradi novih pravil, ki prepovedujejo blokiranje, servirale izredno ostro in tik nad mrežo.

Veliko odkritje zame pa je bila velika borbenost in volja do zmage. Nobena ekipa se ni napačno vdala brez borbe. Tekme so bile zato vedno zanimive in atraktivne. Na kaj takega nisem bil vajen pri ženskih ekipah. Torej nov dokaz, da se tudi pri ženskah spreminja odnos do športnega udejstvovanja. Taka mentaliteta mora prodati tudi v našo ekipo, da bo lahko nekoč še boljše.

Carraro potrjen za predsednika CONI

Včeraj na državnem svetu italijanskega olimpijskega odbora CONI za predsednika ponovno izvolili Franca Carrara (za naslednja štiri leta). Carraro so izvolili soglasno, zanj pa je to že druga izvolitev. Nova podpredsednika sta predsednik italijanske nogometne zveze Federico Sordillo in predstavnik smučarske zveze FISI Gattai.

S torkovega drugega posveta o odbojki

Okrepiti delo v komisiji ZSŠDI

V Škamperlejevi dvorani na »1. maju« je bil v torek zvečer 2. posvet o odbojki, ki ga je priredila odbojarska komisija pri ZSŠDI in ki je bil namenjen vsem tržaškim društvom, ki se ukvarjajo s to panogo. V primerjavi s prvim posvetom iz leta 1982 je bil torkov mnogo bolj obiskan, čeprav je bil morda obseg razprave nekoliko pod pričakovanjem. Temu je v dobršni meri najbrž botrovalo dokaj poglobljeno uvodno poročilo, ki je obsegalo 13 točk in ki je skoraj v vseh svojih postavkah našlo soglasje udeležencev. Med vprašanji, ki so imela večji odmev sta bili na prvem mestu združevanje in mladinski sektor, društva pa so se na koncu posveta obvezala, da bodo s še večjo angažiranostjo v okviru komisije sama skušala najti rešitve za vse težave, ki jih je posvet nakazal.

Na sliki: udeleženci torkovega posveta na »1. maju«.



Danes več naših enajsteric v zaostalih tekmah

Tudi derbi Primorje - Kras

Upoštevač, da je vreme predvsem v povratnem delu precej oviralo, reden potek amaterskih prvenstev, je nogometna zveza odločila, da se zaostale tekme igrajo med tednom. Prav zaradi tega so izkoristili današnji praznični dan, da igrajo v 2. AL vse zaostale tekme, ki so jih sodniki odložili ali prekinili 14. aprila. Včeraj sta že igrala Domio - Radio Sound, danes pa so na sporedu še naslednji dvoboji: CGS - Begliano, Giarizzole - Fortitudo, Opicina - Stock. Kriška Vesna, ki nima zaostalih tekem, bo danes popoldne v Križu igrala prijateljsko tekmo s Ponziano. V 3. amaterski ligi bodo v skupini L igrali 11. povratno kolo, v skupini M pa vse zaostale tekme 3. povratnega kola, ki so jih odložili 17. februarja letos zaradi zasneženih in poleđenih igrišč.

FOSSALON — PRIMOREC

Fossalon je prejšnjo nedeljo proti Krasu nepričakovano doživel četrti prvenstveni poraz in sedaj zaostaja dve točki za Mladostjo, ki pa ima tekmo manj. Za Fossalon bo to predzadnje srečanje v letošnjem prvenstvu, saj v nedeljo počiva. Zato je povsem razumljivo, da domačini juršajo na zmago, ker le uspeh jim daje morda še nekaj upanja za končno zmago. Pozabiti ne smemo, da Trebenci (če odzvenom nepričakovani poraz, ki so ga doživeli pred dvema tednoma proti Romani) v drugem delu prvenstva igrajo precej zasledljivo.

PRIMORJE — KRAS

Proseško igrišče bo danes prizorišče derbija med ekipama, ki v letošnjem prvenstvu gotovo nista izpolnili pričakovanja. Proseška enajsterica praktično šepa že celo prvenstvo, ker si je zapravila preveč točk tudi proti šibkim ekipam. Kras pa po skoraj katastrofalnem prvem delu prvenstva (12 tekem 7 točk), igra po znamenjavi trenerja (Hafner - Bandini) mnogo bolj uspešno. Kot v vsakem derbiju ni izrazitega favorita, čeprav mislimo, da imajo Kraševci rahlo prednost. Pripomniti pa moramo, da je ta za Primorje poslovilni nastop na domačih tleh v letošnjem prvenstvu in zato se bodo »rdeče-rumeni« hoteli izogniti porazu.

BREG — GMT

Brežani gostijo ekipo pred katero

imajo le točko prednosti. To narekuje »plavim« da morajo zmagati, saj bi s celotnim izkupičkom lahko prehiteli še Campanelle, ki danes igrajo proti močnemu S. Vitu. Brežane pa bi vsekakor opozorili, da nikakor ne smejo podcenjevati nasprotnika, saj je GMT v letošnjem prvenstvu marsikomu že prekrizala račune.

GAJA — S. ANNA

Proti povprečni S. Anni, ki je do sedaj izbojevala le dve zmagi in je z 11 točkami na spodnjem delu lestvice, Gaja res ne bi smela imeti problemov, da odnese celotni izkupiček in se s tem še bolj približa zgornjemu delu lestvice. (B. Rupel)

JUVENTINA - AZZURRA

Štandrežci bodo igrali s skromno Azzurro, ki je v nedeljo utrpela hud poraz (4:1) proti San Lorenzu. Juventina je tudi izgubila, toda na gostovanju pri vodečem Marianu ni razočarala, zato je danes favorit.

STARANZANO - MLADOST

Srečanje bo za Mladost zelo pomembno, saj bi si z zmago Doberdobci že zagotovili napredovanje v višjo ligo, ne da bi jim bilo treba čakati na zadnjo tekmo s Foggianom.

Strogo proti Bregu

V zvezji z nogometno tekmo 3. amaterske lige med Bregom in Olimpjo, ki jo je označevalo nesramno sojenje proti dolinski enajsterici, je disciplinska komisija strogo ukrepala proti Bregu. Ivo Strnad, ki je bil med tekmo izključen, je bil diskvalificiran za dve koli, vratar Attilio Paniconi pa je bil diskvalificiran kar do 21. oktobra letos zaradi žalitve sodnika. V isti ligi je bil za eno kolo diskvalificiran tudi član Gaje Lenarduzzi.

naši košarkarji v mladinskih ligah

NARAŠČAJNIKI - TAKO NE GRE

Pri ocenjevanju uspeha naših košarkarskih moštev v raznih mladinskih prvenstvih smo na splošno lahko zadovoljni z uvrstitvami slovenskih ekip v prvenstvih mladincev in kadetov. Istih besed pa na žalost ne moremo izreči na račun naših postav, ki so sodelovale v prvenstvu naraščajnikov. Slovensko košarko so v konkurenci naraščajnikov zastopala tri moštva: Kontovel, Polet in Bor. V skupini enajstih ekip je Borovo moštvo zasedlo zadnje mesto z eno samo zmago. Polet je dvakrat zmagal in je bil predzadnji, Kontovel pa je zbral 12 točk in se uvrstil na povprečno končno 8. mesto. Iz povedanega izhaja, da se v tej tekmovalni kategoriji res ne moremo ponašati s kakovostjo, toliko manj pa z doseženimi rezultati.

Vse bi bilo sila preprosto, če bi v tem primeru šlo za celoten rod slabih oziroma povprečnih in ne perspektivnih košarkarjev. Pa ni tako. Vzroke za tak polom je treba spet pripisati neustreznemu načinu dela. Gre za košarkarje, ki se nahajajo v najbolj delikatni fazi svojega tehničnega in motoričnega razvoja. Prav zaradi tega potrebujejo ustrezen režim vadbe in načrtno strokovno delo. Čas, ko vse in vsi težijo k vedno večji želji po dovršenosti in popolnosti, ko je teoretično in praktično bilo že stokrat dokazano, da je potrebno tudi na športnem področju pristopiti z zvrhano mero strokovnosti in znanja, so v naših društvih, vsaj v nekaterih, še vedno površni in amaterski v negativnem smislu izraza. Zato se moramo nad vsem zamisliti, da bi primer naraščajnikov ostal le spomin na slabše dni. Ob tovrstnem načinu dela, ki ne pripelje nikamor, je škoda časa in srečstev. Škoda pa je predvsem, da to najbolj neposredno in negativno vpliva na mlade igralce, ki pri sebi ne vidijo nobenega razvoja in perspektive. Naj še poudarimo, da je to generacija košarkarjev, ki bi lahko prispevala mnogo k bodočim uspehom naše košarke, saj so po fizični konstituciji in po motoričnih sposobnostih boljše od marsikaterega predhodnega rodu. Ukrepati pa bo treba res čimprej, sicer bo prepozno, saj so ti igralci skoraj pri koncu razvojne faze košarkarja. (Cancia)

komentar trenerja andreja žagarja

Tubia se ni utrudil



28. kolo prvenstva v C-1 ligi nam bo ostalo v slabem spominu. Izgubili smo pomembno bitko v San Donà, čeprav s tem vojna še ni izgubljena. Napovedi o agresivni obrambi možmoža, o nevtrinih strelcih domačinov - razdalje in da bo tekmo odločila obramba, so se pokazale povsem točne. Več kot očitno je namreč, da bi 99 doseženih točk moral biti dovolj velik kapital za zmago. Tudi če odštejemo pet točk, ki smo jih dosegli v zadnjih štiridesetih sekundah tekme, ko je bilo srečanje že odločeno, ostanejo na 94 točkah. Letos smo več kot 94 točk prejeli le v Modeni (97) in s Servolano (99) in vendar obe srečanja očiščili v svojo korist. Toda obratno: stotico. To pot stotice nismo dosegli, čeprav smo bili zelo blizu in tekmo so zmagali domačini. Torej naša obramba, oziroma njihov zelo uspešen napad. Vsakdo, ki si je tekmo ogledal ali poslušal radijski prenos, si je na jasnem kdo je »krivce« za njihovo 101 točko. To je igralce šteje 9 Tubia, ki je od 12 metov za tri točke zadel kar desetkrat. Odkar velja pravilo za tri točke jaz osebno za kaj takega še nisem slišal, kaj šele, da bi videl. Tudi igralec zagrebške Cibone Aca Petrovič, ki ima vzdevek Aca — trojka, ni nikoli prišel na več kot 7 ali 8 uspešnih metov pa še to z veliko slabšim odstotkom, kot ga je imel Tubia.

Ob tesnem porazu se običajno ne nečakanih sredinah krivdo obesi trenerju. Tudi tokrat je bilo tako, saj sem po tekmi od igralcev in tudi navijačev dobil cel kup vprašanj, ki zadevajo vodenje tekme. Zato si dovolim v nekaj stavkih pojasniti svoje potoze na tej tekmi. Najprej kritje Tubie. Tubia ni igralec, ki bi dosegel koše tudi v raketi ali na samem robu rakete. Igra daleč od koša in preteče raketo samo, ko išče pozicijo za met z razdalje. Če bi ga torej branili s kombinirano obrambo 1:4, bi morali imeti enega igralca zelo daleč od koša in bi s tem osiromašili našo postavitev pod obročem, kar bi lahko uspešno izkoristili njihovi centri, ki so nam v prvem polčasu

povzročili nemalo težav. Po drugi strani sem tudi upal, da bo proti koncu tekme zaradi utrujenosti padla njegova preciznost. Zdaj, ko poznamo končni rezultat, je jasno, da bi ob samo enem njegovem zgrešenem metu za tri točke mi tekmo dobili. Druga stvar je menjava obrambe iz cone 2:3, s katero smo domačine ujeili in prehiteli v cono 1:3-1. Mi smo v letošnjem prvenstvu s cono 1:3-1 že velikokrat napravili preokret. Če smo v rezultatu zaostajali, smo s to postavitvijo uspeli zmanjšati razliko, še večkrat pa smo ob vodstvu 6 do 8 točk razliko povečali na 18 do 20 točk prednosti. V 1:3-1 postavitvi namreč prestrežemo precej podaj in s protinapadom dosegamo koše na lahek način. Poleg tega je 1:3-1 tudi veliko širša od cone 2:3 in pokrije tudi mesta precej od obroča, s katerih so metali domačini. Zal se Tubia ni utrudil, tudi podaj nismo presekali toliko kot sem upal in so se moja predvidevanja pokazala za netočna. Za te odločitve prevzamem vso krivdo in odgovornost. V pravičilo naj povem, da je po tekmi seveda veliko lažje izbirati pravilne rešitve in predvidevanja kot pa med tekmo samo.

Smatram pa, da ležijo vzroki poraza še kje drugje. Dogovor pred tekmo je bil, da z dobrim vračanjem preprečimo njihov hiter prehod v napad in da iz konskih postavitev striktno pokrivamo igralca z žogo v coni meta. Prvo nalogo smo dobro opravili, drugo žal precej slabše. Ne morem tudi mimo dejstva, da smo v drugem polčasu kar štirikrat zgrešili prosti met na bonus domačinov in smo tako teoretično izgubili 8 točk. Tudi delež centrov v napadu z izjemo Čuka, ni bil tak kot običajno in tudi tu smo imeli vrece rezerve. Ne glede na vse našeto pa zdaj ne smemo objektivati poraza in vreči puško v koruzo. Že v nedeljo gostuje Stefanel v Fidenzi, kjer zmaga domačinov ni nemogoča. Nam pride v goste Castelfranco, ki je v tem kolu zasledljivo opravil vodilno Vicenzo. Castelfranco je zaradi poškodbe ostal brez najboljšega strelca Loschia, kar se jim je v igri zelo poznalo. V zadnjem času pa so izgleda njegovo odsotnost prebrili in zabeležili nekaj lepih zmag, na primer v Fidenzi in Vidmu.

domači šport

Danes

Četrtek, 25. aprila 1985

NOGOMET

3. AMATERSKA LIGA

15.30 v Dolini: Breg - GMT; 15.30 na Padričah: Gaja - Sant'Anna; 15.30 v Štandrežu: Juventina - Azzurra; 15.30 v Fossalonu: Fossalon - Primorec; 15.30 na Proseku: Primorje - Kras; 15.30 v Starancanu: Staranzano - Mladost

PRIJATELJSKA TEKMA

15.30 v Križu: Vesna - Ponziana

NARAŠČAJNIKI

10.30 v Dolini: Breg - Domio

NAJMLAJŠI

10.45 v Trstu, UL Campanelle: Campanelle - Breg

ZACETNIKI

9.00 v Dolini: Breg - San Sergio; 8.45 v Trstu, Vrdejska cesta: Triestina - Primorje; 9.15 v Štandrežu: Juventina - Torriana

CICIBANI

10.00 na Proseku: Primorje - San Giovanni

MLAJŠI CICIBANI

11.00 v Dolini: Breg - San Giovanni

KOŠARKA

11.00 v Ronkah, dvorana Filiput: POM Dom; 17.00 v Trstu, UL della Valle: Annamaria - Bor B; 10.30 v Dolini: Breg - Basket TS; 11.00 na Kontovelu: Kontovel Electronic Shop B - Ferroviario C; 11.00 v Trstu, UL della Valle: Alabarda - Jadran

PROPAGANDA

9.30 v Trstu, stadion »1. maj«: Bor - Intermuggia

1. ŽENSKA DIVIZIJA

10.30 v miljski občinski telovadnici: Muggia - Polet

ODBOJKA

19.30 na Proseku: Kontovel Electronic Shop - OMA Linea Vogue

MEMORIAL GAGLINI DEKLICE

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

15.00 v Krminu: nastopa tudi Friul-export

Naši dijaki na več športnih frontah

DIJAŠKA PRVENSTVA

MOŠKA ODBOJKA

Končal se je moški odbojgarski turnir v okviru Dijaških iger za višje šole. Pokrajinski prvak je zavod Volta, ki je v finalu za prvo mesto z 2:1 premagal šolo Galvani. Na odlično tretje mesto so se uvrstili slovenski dijaki strokovnega zavoda Stefan, ki so v malem finalu z 2:1 (7:15, 15:8, 15:7) odpravili vrstnike Da Vincija. Naši fantje so z uvrstitvijo povsem zadovoljni. Nastopili so v naslednji postavi: Bandelj, Germani, Gombač, Hrovatin, Kalc, Kralj, Kerpan, Marega in Tavčar. (M. Kalc)

ŽENSKI ROKOMET

Žiga Zois — Aporti 13:9
V telovadnici šole Caprin so odigrali tekmo med šolama Žiga Zois in Aporti v ženskem rokometu. Zoisovke so pričele slabo, saj se je že prvi met nasprotnic ustavil v mreži. Naše igralke pa so ob dobri igri vseh povedle in prednost obdržale do konca. Na kon-

cu tekme pa vedno isti komentarij: Jugoslovanke so zopet zmagale. Sedaj pa jih čaka še trda preizkušnja proti šoli Nordio. (Ta. Ha.)

MLADINSKE IGRE

MOŠKA ODBOJKA

Kosovel — Bergamas 2:0 (15:6, 15:6)

Kosovelovi odbojkarji so letos presenetili, saj so brez vsakršne težave in z umirjeno igro strli v kratkem vsak odpor predstavnikov Bergamasa.

Kosovel — Stuparich 2:0 (15:12, 15:9)

Na najtežjem srečanju doslej so igralci Kosovela dokazali, da se bodo tudi letos borili za sam vrh lestvice. Proti vsakemu pričakovanju so namreč odpravili tudi šolo Stuparich, ki je veljala za enega favorita za končno zmago.

KOSOVEL: Berdon, Biber, Kralj, Malalan, Mesar, Paulina, Prelec, Radetti, Renčelj, Škrk Susič. (INKA)

MOŠKI ROKOMET

Borgo San Sergio — Kosovel 19:17 (5:10)

KOSOVEL: Bacchi, Berdon, Biber, 2, Calzi, Fonda, Mesar, Paulina, 2, Prelec, Igor Škabar, 2, Marko Škabar, Sosič, Rikardo Škrk, 6, Sandi Škrk, Vocchi, 1.

V prvem polfinalnem srečanju so kosovelovci odigrali svojo daleč najslabšo tekmo. Čeprav so po prvem polčasu vodili s petimi goli razlike, so v nadaljevanju povsem popustili in po seriji banalnih napak tekmo izgubili. Naši rokometarji se bodo tako borili za 3. mesto v pokrajini.

NAMIZNI TENIS

Namiznoteniška zveza FITET organizira vsako leto Mladinske igre, na katerih tekmujejo predvsem državne šole. Letos sta predvidena dva ločna turnirja za osnovnošolce in za srednješolce. Oba turnirja potekata najprej v občinski fazi, nato v pokrajinski, deželni in končno v državni. Izločilni sistem turnirjev omogoča samo najboljšim dostop do višje faze.

Prejšnji teden so potekali v Trstu turnirji občinske faze. Ti veljajo za kvalifikacijo na pokrajinski turnir, ki bo maja meseca v Športni palači.

Za osnovno šolo je Lara Posega (Župančič) osvojila prvo mesto v ženski kategoriji, pri moških pa je prav tako zmagal Michel Grbec (Župančič). Oba sta zelo samozvestno in odločno izključila vse nasprotnike in obetavno je predvsem dejstvo, da nista v vseh srečanjih izgubila niti seta.

Za nižjo srednjo šolo sta potekala dva ločna turnirja: prvi v telovadnici »Nordio«, drugi na liceju »Dante«. Na prvem turnirju so se izredno izkazale dijakinje slovenske šole »Ciril in Metod«, ki so osvojile 1., 2. in 5. mesto in se uvrstile na pokrajinski del.

Končna lestvica
1. Erika Drioli (Ciril in Metod), 2. Nataša Grbec (Ciril in Metod), 3. Chiapparino (Codermatz), 4. Delia (Codermatz), 5. Pečar (Ciril in Metod - Katinara). Na tem turnirju sta se lepo izkazali tudi dijakinji Hrovatin (C. in M. Katinara) in Pirnat (Ciril in Metod).

Na drugem turnirju je s svojo borbenostjo lepo presenetila Barbara Rudolf (Erjavec), ki je v zelo močni konkurenci osvojila odlično 3. mesto in se prav tako uvrstila za pokrajinsko fazo.

V moški konkurenci je na turnirju za nižje srednje šole nastopilo približno 40 dijakov. Od Slovencev sta se na pokrajinsko fazo uvrstila Aleksijs Kozman in Andrej Majcen (Erjavec), ki sta zasedla 5. oz. 9. mesto. Njuna uvrstitev je povsem zadovoljiva, če upoštevamo visoko tehnično raven nasprotnikov in pomanjkanje treninga pri obeh zaradi drugih obveznosti.

Skoraj vsi omenjeni Slovenci, ki so se uvrstili na pokrajinsko fazo, so člani SZ Bor, ki ima največ zaslug za poživitev namiznoteniške dejavnosti v samem mestu.

G. C.

obvestila

ŠK KRAS
ODSEK ZA OTROŠKO TELOVADBO priredi v nedeljo, 28. t. m., ob 40. obletnici osvoboditve OTROŠKI TEKMOVALNI ORIENTACIJSKI POHOD. Zbirališče v Zgoniku pri občinskem spomeniku ob 9. uri. S sabo prinesite vse potrebno in bodite točni!

Mladi Brežani

so se izkazali

BREG — PORTUALE 3:2 (2:0)

STRELCA za Breg: R. Gombač (2) in Švara.

BREG: Gillifanò, Mondo, Štrajn, M. Gombač, Mauri, R. Gombač, Švab, Švara, Punis, Lovriha, Handler.

V torkovi anticipirani tekmi prvenstva cicibanov, ki je bila tehnično in



V krstnem nastopu v 1. diviziji so košarkarice Poleta izgubile z Ente Portom

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir, v SFRJ številka 35.00 din, naročnina za zasebnike mesečno 250.00, letno 2.500.00 din, za organizacije in podjetja mesečno 300.00, letno 3.000.00, letno nedeljski 800.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 50101 603 45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir 1 st. viš 23 mm) 43.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih povisek 20% IVA 18% Osmrtine, zahvale in sozolja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI

primorski dnevnik

25. aprila 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tix 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD Stretto De Rubens 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja
in tiska ZIT
Trst

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Proti svobodi tiska celo s pobijanjem časnikarjev

ŽENEVA — Lani je bilo na raznih koncih sveta med opravljanjem poklicnih dolžnosti ob življenje 23 časnikarjev. Nadalnjih 81 je bilo ranjenih, a kar 205 aretiranih in zaprtih. Če tem pristojimo še tiste, ki jih je ta ali ona država izgnala, ugotovimo, da je bilo v vsem letu 1984 nič manj kakor 359 novinarjev žrtev lastnega poklica v brk načelom o svobodi mišljenja in izražanja.

Številke so sporočili na ženevskem seminarju o svobodi tiska v priredbi mednarodnega odbora Rdečega križa. V zadnjih 20 letih so samo v Latinski Ameriki umorili 210 časnikarjev, od tega je bilo 54 takih, ki so jih ugrabili eskadroni smrti ali agenti varnostnih služb in so potem »izginili«. Na Bližnjem vzhodu je v poslednjem desetletju bilo ubitih 98 arabskih časnikarjev; med njimi je 63 iraških vojnih dopisnikov (vojna Irak - Iran) in 19 reporterjev, ki so v zadnjih časih padli v Libanonu.

Vojni dopisniki in drugi časnikarji, ki se bavijo z nevarnimi raziskavami, natanko vedo, čemu grejo naproti, so poudarili v Ženevi, misleč mine, bombe in podobno, toda aretacije, dolg pripor, ugrabitve, mučenje in umori ne sodijo med predvidene rizike, ampak je to grobo kršenje najosnovnejših človekovih pravic, da ne govorimo o pravicah, ki izvirajo iz poklicne dolžnosti.

□ ALTRI (Teramo) — Komaj dve leti stari Domenico Ferretti je padel z višine 15 metrov in čudežno ostal živ. Ne samo to, tudi nobenega zloma nima niti notranje poškodbe. Primer raziskujejo.

Spušcanje zmajev novi ekološki šport

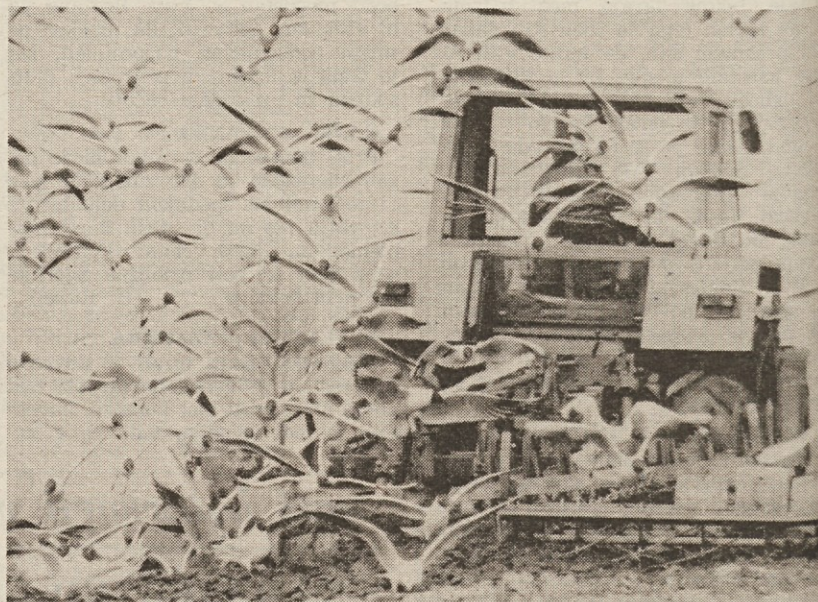
RIM — Očetje radi kupujejo miniaturne vlake. Pravijo, da so za njihove otroke, dejansko se z njimi igrajo oni sami. Tako je tudi z zmaji. Včasih so se z njimi igrali otroci, v zadnjem času pa je spuščanje zmajev postal nov ekološki šport. K nam je prišel s Kitajske, v zdajšnjem času pa se nad njim navdušujejo odrasli v Franciji, Angliji in ZDA. Pred nekaj leti je pognalo korenine tudi v Italiji. Ustanovili so zvezo, ki šteje 150 članov. Združenje, ki deluje že tri leta, prireja razstave, tekmovanja, potovanja na Kitajsko, deželo zmajev in se udeležuje mednarodnih srečanj priznanih evropskih klubov.

Ko pridejo skupaj si lastniki letajočih zmajev izmenjajo izkušnje o materialih in oblikah. Nekateri so izdelali priprave za fotografiranje iz zraka. Italijanska zveza v teh dneh v Rimu prireja tečaj za odrasle. Na njem so spoznali, da je najboljši material za zmaje spinnaker, živopisno jadro na jadrnici. Prvega maja bodo vsi tečajniki spustili pod nebo svoje zmaje.

Medtem poteka podoben tečaj za mladostnike in odrasle ob Trazimenskem jezeru kjer bodo zmajarji opušče no letališče spremenili v svoj center. To bo priložnost za pristen stik z naravo.

□ PEKING — Zunanji minister republike San Marino bo od 5. do 12. maja na uradnem obisku na Kitajskem. Odnosi med obema republikama trajajo od 1971. leta. Pred nekaj leti sta podpisali sporazum o kulturnem sodelovanju.

Z morja na kopno po hrano



RENDSBURG (Zahodna Nemčija) — Za temle zahodnonemškimi kmetom ob Baltičkem morju se podijo jate galebov, ki si zaradi obubožanega morja iščejo hrano na kopnem. Slika ni iz naših logov, vendar podobnih prizorov tudi v Furlaniji ne manjka.

Kaj so izvedli v Sudanu, državni udar ali revolucijo?

Z različnih strani prihajajo odločne zahteve po korenitih spremembah

KAIRO — General Svar el Dahab, ki načeljuje sudanskemu vojaškemu režimu, je po zrušenju Nimeirijske vladavine rekel: »To, kar se je zgodilo 6. aprila, ni bil vojaški udar, ampak revolucija«. Polkovnik John Garang, ki poveljuje južni narodnoosvobodilni vojski (SPLA), je bil drugačnega mnenja: »Kar so generali ukrenili 6. aprila, ni bila revolucija, temveč klasičen vojaški puč, s katerim so dejansko preprečili revolucijo«.

Garangov odgovor Dahabu pojasnjuje, zakaj SPLA ni sprejela ponudbe o narodni spravi in se odločila za nadaljevanje oborožene boja. Vse, kar jim je novi kartumski režim ponudil — in to ni malo v primerjavi z Nimeirijskim ravnanjem, so južnjaki zavrnili, »ker se s šestopriprilskim udarom, razen vodilne garniture, nič ni spremenilo«, kot je poudaril Garang. SPLA se že več let bori, kot znano, za avtonomijo sudanskega juga.

Mimo polkovnikovih in generalovih zatrdil so si mnenja opazovalcev glede pravega smisla udara z dne 6. aprila precej naraščali. Eni označujejo dogodek kot državni udar brez neposrednega sodelovanja širših množic, drugi pa (tako kot sami generali) menijo, da je v trenutku, ko je vojska zrušila stari režim, ves Sudan bil na nogah. In pripominjajo: »Sudan oziroma sudanski narod je zahteval korenite družbenopolitične spremembe in vojska je bila zgolj uresničiteljica teh želja«.

Kdo ima prav, bodo pokazala bodoča dogajanja, medtem pa se postavlja vprašanje, če bo kartumski režim ubral pot takšnih reform, ki bi ustrezale objektivnim in subjektivnim potrebam prebivalstva, ali pa ne. Toda vprašanje, na katera je zdaj težko ali nemogoče odgovoriti, je več. Če ne bi vojska odstavila Nimeirija, bi to pozneje storil menda kdo drug. Kdo? V ideološkem pogledu

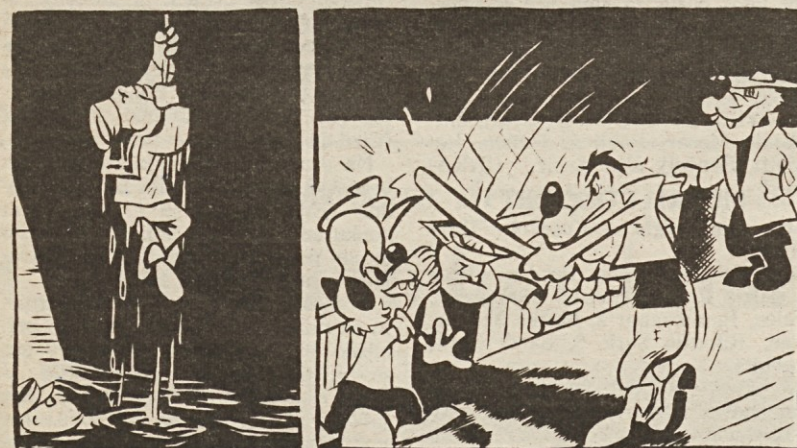
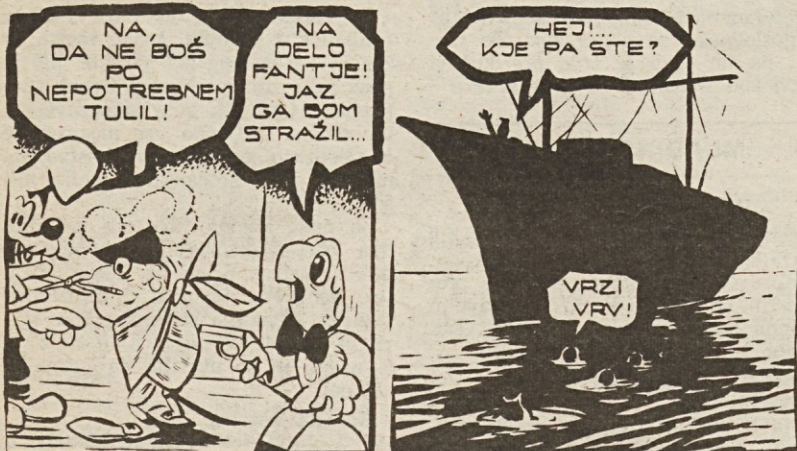
Sudan ni jasno opredeljen, v njem pa se prepletajo različne struje ter interesi, od promarksističnih pa do fanatično verskih. Na jugu države so prepričani, da bi Nimeirija vrgli mladi oficirji, če jih ne bi prehiteli generali. Spet vojska, torej, vendar s to razliko, da bi mladi oficirji ravnali nekako po načelih, ki so vodila njihove egiptovske kolege, ko so leta 1952 z Naserjem na čelu strmoglavili monarhijo. General Dahab takšno tezo zavrača: »V Sudanu ni prevrata pripravljala prav nobena skupina mladih oficirjev«. Kot obrambni minister in načelnik glavnega štaba oboroženih sil, je pripomnil Dahab, sem natanko poznal razpoloženje v vojski, in ko smo zrušili Nimeirijski režim, je bila z nami vsa vojska.

Naj bo tako ali drugače, dejstvo je, da v Sudanu čedalje vztrajneje govorijo o revoluciji in da z različnih strani prihajajo odločne zahteve po korenitih spremembah. (dg)

M. Muster:

60.

ČIKAGO



V rimski vili skladišče mednarodnega kriminala

RIM — Včeraj so karabinjerji odkrili v neki vili v Ul. Appia Pignatelli v Rimu večjo količino ukradenega blaga, katerega vrednost naj bi znašala približno milijardo lir. Gre za stotine večjih in manjših zlatih, srebrnih, slonokoščanih in drugih dragocenih predmetov, pa tudi za izdelke visoke tehnologije. Agenti so prišli do tega odkritja na osnovi preiskav, ki so bile izvršene v raznih luksuznih stanovanjih v Rimu. Toda rimska vila je bila baza skupine tatov, ki so kradli tudi drugod po Italiji in na tujem, zlasti v Švici. Vila je last 32-letnega Maria Molinarja. Njega agenti niso našli, pač pa so priprli njegovo ženo, 24-letno Francesco Chicco.

Nova obzorja kitajskega gledališča

PEKING — Skoraj ne mine dan, da ne bi agencije postregle s kakšno novostjo iz Kitajske. Tokrat je na vrsti gledališče, prastari sopotnik kitajskega človeka. Kako je sedaj s sodobnim gledališčem? Vsi govorijo o njem z nejevoljo. Občinstvo mu je obrnilo hrbet, pisci scenarijev so zamenjali poklic. Veliko gledaliških skupin se je razšlo. Igralci pa so zagledani v veliki in mali ekran. Eno k drugemu, po splošnih ocenah doživlja ta vrst umetnosti krizo, ki nima primere v zgodovini kitajskega gledališča.

Po ideološkem prelomu 1978. leta se je politika odpiranja navznoter občutila tako v književnosti kot tudi v ostalih umetniških vrstah. Rodila se je nova literatura, o kateri prav sedaj pravijo, da najbolj cvete. Iz nje so odpravili največje ovire. Kako to, da se sadovi velikega preloma ne kažejo tudi v gledališču?

Ne bi mogli reči, da so pisci dramskih besedil manj sposobni kot romanopisci in pripovedniki. Pač pa gledališko dejavnost omejuje udeležba večjega števila oseb pri postavitvi igre in večja možnost »rentgeniziranja« gledališkega dela. To se pisatelju ne more primeriti, ker dejansko nastopa kot solist.

O kitajskem gledališču že tri mesece odkrito govorijo in kritizirajo družbeno in politično prakso, ki je tri desetletja »vzdrževala red« v umetnosti. To je pomembna novost.

Ob tej priložnosti so povedali, da gledališče malokdaj uspe pritegniti občinstvo in ga vzgajati. Kljub temu ostajajo takšne predstave neverjetno dolgo na sporedu. V polovici petdesetih let so se pojavili zagovorniki večje prožnosti v programskih zasnovah in predlagali, naj ne bi življenja slikali samo črno-belo in delili ljudi med dobre in slabe. Na rob jih je potisnila idejno-politična plima »levice«, gibanja, ki je ustvarjalo »proletarsko umetnost«.

Igralci so se temu prilagajali. Eksistenčnih vprašanj niso imeli, ker je bilo zanje poskrbljeno iz »skupne skled«. Če so ali pa če niso igrali, v vsakem primeru so imeli enake osebne dohodeke. V tako lagodnem življenju so otopeli za vsakršno obliko boja, ki bi imel za cilj spremembo, nekaj novega, osvežitve. Vrh vsega bi bilo kaj takšnega zelo tvegano. Tako pa »skupna skleda« zagotavlja življenje tudi brez občinstva. Več kot tri desetletja je prevladovalo prepričanje, da je

Diplomati v Londonu niso disciplinirani

LONDON — Nj skrivnost, da je diplomatska imuniteta včasih tudi ščit, ki ga diplomati dvignejo, da ne bi bili kaznovani zaradi prekrškov. To zlorabo namerava znatno omejiti britansko zunanje ministrstvo, ki je v teh dneh objavilo posebno »belo knjigo« o »privilegijah« diplomatov.

V njej je med drugim rečeno, da lani diplomati v Veliki Britaniji niso plačali kar 109.000 glob zaradi parkiranja na prepovedanih mestih, včasih pa koga izmed njih zasačijo tudi pri hujših prekrških, kot so kraje. K temu je treba dodati še tihotapstvo in špijonažo, ki je pogosto »drugi poklic« diplomatov.

govor o ekonomski računici v gledališču hujši od odpadništva. Za uradno politiko je gledališče, osvobodeno gospodarskih brig, lahko postreglo s »čisto umetnostjo«. Sedaj takšno stališče imenujejo za kratkotrajno načelo.

Ker se je občinstvo oddaljilo od gledališča, so partijski odbori organizirali skupinske ogled predstav politične vsebine. Malokdo je takrat želel, da bi gledalec podoživljal delo.

V sedanjih razpravah se gledališčniki pritožujejo, da nimajo dobrega občinstva. Tiste, ki se borijo za svežino gledališke govorice, sprašujejo: »Kaj ste postorili, da bi pritegnili občinstvo. Ne jezite se nanj, ampak raje postavite na oder dobro delo.«

Svetujejo jim, naj z dobrimi predstavami ozdravi gledališče. Toda kaj storiti, da gledališče ne bo propagandni oder, ampak hram umetnosti, dobre literature in tudi zabave, od katere se je sodobno kitajsko gledališče zelo oddaljilo?

Na posvetih vsi soglašajo, da so film, televizija, radio in glasba gledališki sopotniki. Lahko ga izvajajo, ne pa omejujejo. Gledališča ne more nadomestiti nobena druga umetnost. Na zeleno vejo se bo povzpelo le v primeru, da ga bo sedanja reforma spremenila v temeljih.

Toda kaj mora ta reforma še spremeniti, se sprašujejo razpravljalci? Težave nastajajo zaradi administrativnega vtikanja v življenje gledališča. Preveč pisanen se briga za gledalčovo dušo. O tem pojavu je neko ugledno ime kitajske kulture reklo tole: »Roman je mlada snaha brez tasta, gledališče pa snaha z veliko tasti. Zato ima težko življenje. Slabo se godi mladi snahi v kuhinji, kjer se okoli štedilnika vrti več tastov.«

Zdravniški izvid je jase. Novatorji imajo vezane roke in če se sklicujejo na zgornjo diagnozo, jim iz važnih pisarn odgovorijo: »Vi zavračate vodilno vlogo partije v gledališču.«

Etiketiranje je v sodobni Kitajski osovraženo, vendar tudi brez njega ne gre. Uveljavlja pa se gledalčeva sposobnost, da izbira predstave, pri katerih ločuje dobro od zla. Prav tako ne pristajajo, da bi piscu gledališkega dela kdo vodil roko. Sklenili so tole: »Če se v besedilu pojavi nekaj, kar ni dobro, potem se je o tem treba pogovarjati in dokazovati, ne pa razsojati.«